LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 32 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Gegužės (May) 2, 1969, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 58-ieji

KRISLAI

Sveikiname vilniečius
Prancūzija be de Gaulle
Kas darosi su Kinija?
Mao padeda agresijai
Puikios "Laisvei" dovanos

— Rašo **J. Gasiūnas** —

Dienraščio "Vilnies" šėrininkų suvažiavimas įvyksta šį sekmadienį, gegužės 4, Chicagoje. Tikimasi skaitlingo suvažiavimo.

"Vilnies" personalas nusiskundžia nemažais sunkumais. Atsakingasis redaktorius Leonas Jonikas ligoninėje ir dar nežinia, kada galės į atsakomingą darbą grįžti. Administracijoje dirba tik viena J. Andrulienė, kuomet pirmiau dirbdavo vienas vyras ir dvi moterys.

Nepaisydami sunkumų, jie ir toliau tęsia savo prakilnų darbą. Gal suvažiavimas suras būdus, kaip sumažinti sunkumus?

—:—

New Yorko miesto laisviečiai gražiai pasveikino "Vilnies" suvažiavimą su 432 doleriais. Sveikintojai nori, kad dienraštis finansiniai ir moraliniai sustiprėtų, kad sunkumus nugalėtų ir garbingą darbą toliau tęstų.

Palaikyti vienatinį lietuvių liaudies dienraštį Amerikoje yra be galo svarbu. Tuo svarbiau, kuomet Chicagoje išeina du "vaduotoju" dienraščiai, kuomet ten didžiulės reakcinės jėgos nuolat puldinėja pažangiąsias jėgas.

Nuoširdžiai sveikiname vilniečių suvažiavimą ir linkime sėkmės sustiprinti dienraštį, kad jis dar ilgus metus gyvuotų.

—:—

Prancūzijos piliečių dauguma suprato, kad prezidento de Gaulle reformos nieko nepadės liaudžiai, o reakcijai gali padėti. Todėl jie atmetė tokias reformas.

De Gaulle skaitėsi Prancūzija, jis — respublika, jo žodis—neginčijamas. Bet dabar de Gaulle patapo paprastu piliečiu. Dabar Prancūzija — be de Gaulle.

Už mėnesio bus prezidento rinkimai. Svarbu kas laimės. Jeigu susidarytų bendras komunistų, socialistų ir kitų demokratinių jėgų frontas, tikrai galėtų laimėti to fronto kandidatas. Bet bėda su socialistais susikalbėti.

—:—

Baisu ir pagalvoti, kas pasidarė su Kinijos komunistais. Atrodo, kad jie visai atsisveikino su marksizmu-leninizmu. Atrodo, kad jie nebegali logiškai protauti, kuomet savo priešais pastato lygiai imperialistines Jungtines Valstijas ir socialistinę Tarybų Sąjungą.

"Amžinojo vadovo" Mao įpėdinis, dabartinis gynybos ministras Lin Piao savo raporte Kompartijos suvažiavime atžymėjo, kad Kinija privalo pasiruošti termo-branduoliniam karui prieš Jungtines Valstijas ir Tarybų Sąjungą.

Kadangi Tarybų Sąjunga rubežiuojasi su Kinija, tai galima įsivaizduoti, kad ji pirmiausia nukentėtų. TSRS rubežiaus puldinėjimai iš Kinijos pusės jau dabar liūdija apie karo pavojų.

(Tąsa 6-ame pusl.)

Gaisre nukentėjo 20,000 žmonių

Saigonas. — Da Nange militariniame aerouoste kilęs gaisras sunaikino daugiau kaip 400 tonų bombų ir kitokios karinės medžiagos, išdegino tūkstančius namų, liko benamiais daugiau kaip 20,000 žmonių. Užmuštų ir sužeistų, sakoma, nedaug tėra.

Karo našta vis darosi sunkesnė. Praeitoje savaitėje žuvo 216 amerikiečių, sužeista 1,602. Saigono kareivių žuvo 329, sužeista 884.Nuo 1961 m. sausio 1 d. užmušta 34,283 amerikiečiai kareiviai.

Kai kurie grįžę iš Vietnamo kongresmanai ir senatoriai sako, kad ten Amerikos vardas labai žemai nupuolęs, kad vietnamiečiai nepasitiki amerikiečiais. Laukia amerikiečių grįžimo namo.

70,000 cigarečių rūkytojų miršta kasmet nuo vėžio

Washingtonas. — Dr. David D. Rutstein, Harvard Medical School viršininkas, Kongresui raportavo, kad nuo šių metų gali kasmet mirti maždaug po 70,000 cigarečių rūkytojų amerikiečių nuo plaučių vėžio.

1966 metais, dr. Rutstein sakė, mirė 51,478 amerikiečiai nuo plaučių vėžio, kuris kasmet vis didėja. Pavojingiausia, tai kad rūkymas plečiasi jaunimo tarpe.

Cigarečių gamintojai viską daro, sako Rutstein, kad jaunimas priprastų rūkyti. Padeda išgauti medžioklei leidimus ir ten pratina rūkyti. Paruošia patrauklias reklamas jaunimui, surišta romansais ir t. t.

Anglija, Italija ir Izraelis patenkinti de Gaulle žygiu

Londonas. — Anglija dabar jaučiasi, kad de Gaulle rezignavus su Prancūzija bus galima geriau susitarti ir net ją pasukti Jungtinių Valstijų politikos pusėn. Tuo reikalu anglai diplomatai veikia.

Italijos prezidentas Saragatas taipgi pasisakė su Anglija darbuotis už didesnę europinę vienybę. O tai reiškia, kad Vakarų Europos valstybės galės geriau kooperuoti, taipgi ir NATO tvirtinti.

Izraelis tiesiog džiaugiasi de Gaulle rezignacija. Izraelio diplomatai mano, kad Prancūzija daugiau neberems arabų šalių, bet palinks prie Izraelio politikos.

Los Angeles. Šioje apylinkėje įvyko lengvas žemės drebėjimas, kuris buvo jaučiamas per 15 sekundų.

Mirė S. Blinstrubas

Vilnius. — Bal. 19 d. mirė mokslininkas Stasys Blinstrubas, eidamas 68 metus.

Velionis buvo Lietuvos Mokslų Akademijos Fizikos ir matematikos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis, technikos mokslų daktaras, įžymus geofizikas, magnetinės žemės gelmių žvalgybos specialistas.

Gimė jis 1901 metais Šiauliuose. Aukštąjį mokslą įsigijo Paryžiuje. Grįžo į Lietuvą su inžinerijos diplomu.

Madridas. — Bilbao vyskupas Cirarda ragino valdžią paleisti 7 areštuotus kunigus, pasisakiusius už demokratines teises.

Mokytojų suvažiavimas

Sofia, Bulgarija. — Tarptautinis mokytojų unijos suvažiavimas čia prasidėjo bal. 28 d. Dalyvauja daugelio šalių mokytojų atstovai.

Streikuoja 22,000 GM automobilių darbininkų

Detroitas. — Streikuoja 22,000 General Motors automobilių darbininkų šešiose dirbtuvėse, kuriose darbininkai gauna apie 15 centų į valandą mažiau mokėti.

Užstreikuotos dirbtuvės yra keliose valstijose. Kadangi kompanija turi 1,776,000 neparduotų šių metų automobilių, tai nesiskubina susitaikyti su unija.

Kunigas Duffy nori socialistinės Airijos

Dublinas. — Katalikų kunigas Duffy, turintis parapiją ant Airijos respublikos ir Šiaurės Airijos rubežiaus, nori suvienytos socialistinės Airijos.

Jis aiškina, kad socializmas gali pilnai suvienyti Airijos respubliką ir Šiaurės Airiją, kuri tebėra po Anglijos kontrole. Tuomet išnyks varžytinės tarp katalikų ir protestantų. Airija pasidarytų vieninga ir galinga.

Paryžius. — Degolistas George Pompidou ir socialistas Marseille miesto majoras Caston Deffere pareiškė, kad jie sutinka būti kandidatais Prancūzijos prezidento vietai.

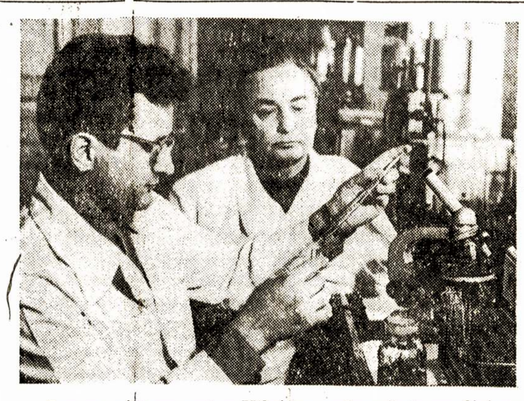

Jau ne pirmus metus Vilniaus universiteto medicinos fakulteto farmakologijos katedros specialistai sintetina ir tiria naujas vaistines medžiagas. Prie katedros įsteigta speciali mokslinė vaistų sintezės ir tyrimo laboratorija. Jai vadovauja medicinos mokslų daktaras profesorius Henrikas Poluškordas, kurį matome nuotraukoje kartu su moksliniu bendradarbiu Sauliumi Ročka.

Gegužės Pirmosios minėjimas

Tarptautinės darbininkų šventės Gegužės Pirmosios minėjimas buvo iškilmingai pravestas visuose pasaulio kampuose. Kaip visada, didžiausios demonstracijos įvyko socialistinėse šalyse.

Maskvoje ir visoje Tarybų Sąjungoje pirmu kartu gegužinėse demonstracijose nedalyvavo militarinės jėgos. Tai buvo civilinių žmonių demonstracijos, kuriose svarbiausias šūkis: Baigti karą Vietname, išlaikyti taiką visame pasaulyje.

Lietuvos miestuose ir miesteliuose taipgi buvo surengtos didžiulės demonstracijos.

Amerikoje įvyko visa eilė demonstracijų ir masinių mitingų. Rašant šiuos žodžius New Yorke renkasi darbo žmonės į demonstraciją.

Salonika, Graikija.—Daugiau kaip 20,000 darbininkų išėjo į demonstraciją. Reikalauja didesnių algų ir geresnių darbo sąlygų.

Komunistų Partijos suvažiavimas

New York.— Šiuo laiku čionai vyksta Jungtinių Amerikos Valstijų Komunistų Partijos suvažiavimas. Tai 19-tasis ir jubiliejinis suvažiavimas. Kaip žinia, Komunistų Partija buvo suorganizuota 1919 metais. Tuo būdu jai šiemet sukanka lygiai 50 metų.

Suvažiavime atstovaujamos visos šalies valstijos—nuo Washingtono iki Maine. Gal pirmą kartą skaitlinga delegacija dalyvauja iš pietinių valstijų.

Suvažiavimas atsidarė su 186 delegatais ir 16 alternatų. Svečių dalyvauja apie 50. Suvažiavime skaitlingai atstovaujami juodieji žmonės. Apie pusė delegatų yra moterys.

Suvažiavimas prasidėjo trečiadienį, balandžio 30 ir tęsis keturias dienas—baigsis šeštadienį, gegužės 3 d. Atrodo, kad be aptarimo įvairių tiek partijos, tiek visuomenės klausimų ir problemų, šiame suvažiavime bus priimta naujoji partijos programa, kuri jau buvo svarstoma pereituose dviejuose suvažiavimuose.

Pirmojoje sesijoje partijos sekretorius. Gus. Hall padarė platų Centro Komiteto pranešimą, kuriame apibūdinama amerikinė ir pasaulinė padėtis ir nubrėžiami greičiausi Komunistų Partijos veiklos reikalai. Pranešime ypatingo dėmesio kreipiama į Vietnamo karą ir i kovą prieš Pentagono siekimą sumilitarizuoti visą mūsų amerikini gyvenima. Plačiai apibūdinamas šių dienų Amerikos jaunimo sukilimas ir juodųjų žmonių kovos už išsilaisvinimą ir lygias teises.

Rep.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Washingtonas. — Pentagonas praneša, kad siunčia į Pietų Korėją daugiau dėtinių militarinių lėktuvų sutvirtinti militarines jėgas prieš Šiaurės Korėją.

Žuvo TSRS generolas

Maskva. — Eidamas atsakingas pareigas, gen. Anatoly Kadomsevas tragiškai žuvo lėktuvo nelaimėje.

La Paz, Bolivija. — Vice prezidentas Salinas užėmė užsimušusio prezidento Barrientos vietą.

33 nauji kardinolai

Vatikano miestas. — Popiežius Paulius pakėlė į kardinolus 33 arkivyskupus, tarp kurių yra keturi amerikiečiai. New Yorko arkivyskupas Cooke irgi pakeltas į kardinolus.

Kinija ruošiasi atominiam karui

Pekino radijo stotis praneša, kad gynybos ministras Lin Piao įsakė Kinijos žmonėms ruoštis termo-branduoliniam karui. Jis tai raportavo Kompartijos suvažiavime.

Kompartijos pirmininko Mao įpėdinis Lin Piao nurodė raporte, kad Kinija turi du didžiausius priešus — Jungtines Valstijas ir Tarybų Sąjungą. Prieš abu priešus todėl reikia ruoštis termo-branduoliniais ginklais kariauti, nes abu turi tokius ginklus.

Suvažiavime nusitarta išvyti Čiang Kaišeką iš Taivano (Formozos) salos, taipgi gauti tam tikras provincijas iš Tarybų Sąjungos.

4 šalių atomų mokslininkai laimėjo taikos premijas

Washingtonas. — Septyni atomų mokslininkai iš keturių šalių laimėjo atominės taikai premijas.

Laimėtojais yra sekami: Agae N. Bohr ir Ben R. Mottelson iš Danijos; Floyd L. Culler, Henry S. Kaplan ir Anthony L. Turkevich iš Jungtinių Valstijų; M. S. Ioffe iš Tarybų Sąjungos ir C. A. Rennie iš Anglijos.

Gegužės 14 d. Nacionalinėje Mokslų Akademijoje bus kiekvienam išduotos premijos po $15,000 ir taipgi po aukso medalį. Šie septyni pripažinti dirbę, kad atomai tarnautų taikai.

Nepaisydami teroro ligoninės streikieriai laikosi vieningai

Charleston, S. C.— Streikuojančių ligoninės tarnautojų remėjai jau kelintą dieną demonstruoja, nepaisydami policijos puolimų.

Sekmadienio demonstraciją policija bandė išskirstyti. Areštavo 45 demonstrantus, tarp kurių buvo ir kalėjimo kapelionas. Areštuotas negrų vadovas kunigas Ralph Abernathy ir keletas kitų žymių negrų veikėjų. Areštuotu skaičius jau siekia iki 200.

Prieš streikierius sumobilizuota policija ir apie 1,000 nacionalės gvardijos narių.

Sunaikino 3,000 namų

Rabat, Morokas. — Čia kilęs gaisras sunaikino daugiau kaip 3,000 namų, apdegino 14 žmonių. Tūkstančiai žmonių liko be pastogės.

Mirė gen. Penkovskis

Maskva. — Mirė gen. V. A. Penkovskis, TSRS gynybos deputatas ministras, eidamas 64 metus.

Antrajame pasaulinia me kare jis pasižymėjo mūšiuose prie Stalingrado ir Kursko, vėliau buvo perkeltas į Tolimuosius Rytus kariauti su japonais.

Jis buvo gavęs du Lenino ordinus ir Raudonosios Vėliavos keturis ordinus.

Tanzanijos liaudies šventė

Balandžio 26 d. — Tanzanijos liaudies nacionalinė šventė. Prieš penkerius metus, 1964 metų balandžio 26 d., Tanganika ir Zanzibaras susijungė į vieną suverenią valstybę ir Afrikos žemėlapyje atsirado nauja valstybė — Jungtinė Tanzanijos Respublika.

Los Angeles. — 14 proc. Amerikos vaikų yra per daug riebūs, sako širdies ligų specialistas dr. Stamler. Todėl jiems susidaro širdies ligų pavojus.

Studentai ragina atšiimti Okinavą

Tokijas. — Daugiau kaip 2,000 studentų demonstravo, reikalaudami atsiimti Okinavą iš Jungtinių Valstijų, nors ir reikėtų jėgą panaudoti.

Kitoje vietoje 5,000 studentų demonstravo. Policija puolė demonstrantus. Areštavo 877. Daug sužeistų.

Užsimušė Bolivijos prezidentas

La Paz. — Bolivijos prezidentas Barrientos užsimušė, kuomet jo helikopteris susidaužė.

Prez. Barrientos didžiavosi, kad jo įsakymu buvo nužudytas Kubos revoliucionierius Ernesto Che Guevara.

Demonstrantai uždarė fabriką

Mahwah, N. J. — Demokratinės Studentų Draugijos suruošta demonstracija uždarė Ford Motor Co. fabriką. Jie reikalauja grąžinti darban suspenduotus darbininkus, kovojančius prieš rasinę diskriminaciją.

Detroitas. — General Motors korporacija per pirmą šių metų ketvirtį pasidarė pelno 25 proc. daugiau, bet algų darbininkams nepakėlė.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months 5.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per year $10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months $5.50
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Kas po Charles de Gaulle?

PRANCŪZIJOS prezidentas Charles de Gaulle uždėjo ant svarstyklių savo vardą ir prestižą, kai jis leido referendumu žmonėms pasisakyti, ką jie mano apie jo vadovybę ir programą. Jis šios "avantiūros" ėmėsi šaltai apsigalvojęs. Jo klaida buvo tame, kad jis, matyt, nebesuprato šiuolaikinių Prancūzijos žmonių nuotaikų ir perkainavo savo vardo įtaką. Jis neįsivaizdavo, kad jiems jis jau "dasiėdė iki gyvo kaulo." Pasėka netikėta: 53 procentai balsavusių piliečių atmetė jį ir jo programą, o tik 47 procentai balsavo už tai, kad jis ant toliau pasiliktų Prancūzijos politinio orkestro ir kompozitoriumi ir dirigentu. Sušinervavęs ir, aišku, supykęs, de Gaulle rezignavo. Prezidento pareigas paėmė senato pirmininkas Alain Poher. Nauji rinkimai įvyks už keleto savaičių.

Kas dabar bus? "Kiek galvų, tiek protų"—kiekvienas turi savo atsakymą. Charles de Gaulle Prancūziją kieta ranka valdė per vienuoliką metų. Ne kartą visokios grupės ir partijos bandė su jo vadovybe susidoroti, ją iš jo atimti, bet visuomet jų pastangos būdavo veltui. Ir dabar dauguma piliečių jį atmetė arba išmetė, bet jie, kiek žinoma, nėra vienos nuomonės, jie susiskaldę į visokias grupes ir partijas. Atrodo, kad šį kartą komunistai ir socialistai ėjo išvien. Bet nesigirdi, kad jie jau turėtų sudarę bendrą frontą ir vieningai pasirodytų būsimuose rinkimuose. Būtų gerai, kad taip būtų. Būtų gražu, jeigu jie sudarytų liaudies valdžią. Tada Prancūzija galėtų tikrai pasukti nauju keliu.

Bet koks tas kelias būtų, sunku pasakyti. Abejotina, ar komunistai ir socialistai yra bendros nuomonės. Atrodo, kad de Gaulle tapo nuverstas ne tiek dėl jo užsieninės politikos, kiek dėl naminės situacijos. Kokias reformas turi galvoje arba siūlo šios didžiausios opozicinės partijos, veikiausiai greitai išgirsime.

Dar viena galimybė: Pats deGaulle gali, apsigalvojęs, vėl kandidatuoti į prezidentus. Jo pasekėjai veikiausiai tam nesipriešintų, nes jie kito tokio populiaraus žmogaus neturi. Degaulistų partija iš tikrųjų nėra jokia partija. Jie yra tiktai de Gaullės pasekėjai. Kalbama, kad gal buvęs premjeras ir de Gaulle ištikimas pasekėjas Georgę Pompidou bus degaulistų iškeltas į vadus ir sieks prezidento vietos.

Kaip sakyta, šimtai yra klausimų, kurie laukia atsakymo. Juos mums atsakys tiktai laikas. O nuo jų atsakymo daug kas priklausys ne tik Prancūzijoje, bet ir visame pasaulyje. Pav., jau spekuliuojama, kad naujoji Prancūzijos vadovybė bus prielankesnė Amerikai ir Anglijai. Ji gali Prancūziją sugrąžinti į NATO kaip pilnakraujį partnerį. Kaip žinia, de Gaulle buvo Prancūziją beveik ištraukęs iš NATO, o Anglijos neįleido į europinę bendrąją rinką.

Kaip ten bebūtų, viso pasaulio akys šiuo tarpu nukreiptos į Prancūziją.

Paremkime mūsų studentus!

TOKĮ šūkį iškėlė pažangus anglų kalba laikraštis "Daily World." Šūkis labai laiku. Mat, reakcinės jėgos ruošiasi teroristiniams išpuoliams. Po jų "tvarkos" išlaikymo maska slypi sąmokslas susidoroti su studentijos reikalavimais reformų mūsų švietimo sistemoje. Neteisingai studentams primetamas siekimas palaužti visokį akademinį autoritetą ir sunaikinti visą mūsų apšvietos sistemą.

"Didelėje daugumoje studentai nenori sunaikinti universitetus ir mokyklas," sako "Daily World." "Tik menkutė mažuma, mėgstanti triukšmą, norėtų su vandeniu išpilti ir kūdikį."

Toliau:

"Studentų judėjimas, mūsų supratimu, turi rimtus, žmoniškus ir demokratinius tikslus. Jis prieš kriminališką Vietnamo žmonių skerdynę, prieš eikvojimą žmogaus ir gamtos jėgų ginklams ir ruošimuį karo, prieš rasistinius veiksmus ir įstaigas, prieš palaikymą fašistinių režimų užsienyje, prieš bendradarbiavimą su jais prieš radijo, televizijos bei spaudos skleidimą veidmainystės ir prieš laužymą raidės ir dvasios įstatymų pertuos, kurie garsiausiai šukaloja apie palaikymą tvarkos ir teisės."

Laikraštis sako, kad vietoje studentus sveikinti, jie puolami ir persekiojami. Ypač teroras nukreiptas prieš juoduosius ir ruduosius studentus. Jie niekinami ir jų reikalavimai iškraipomi. Spauda ir politikieriai juose mato "kraštui pavojų."

"Tikrą ir aiškų pavojų sudaro subankrutavus, sugedus vadovybė, kuri visomis pastangomis stengiasi palaikyti viską taip, kaip yra," sako "Daily World." "Jų pretenzijos į moralybę ir demokratiją yra veidmainingos. Jų pastangos užstoti kelią socialinei pakaitai yra veltui. Jų pasilaikymas autoritete ir galioje yra pavojingas Amerikai ir pasauliui.

Mes raginame visus progresyviškai galvojančius amerikiečius paremti studentų demokratinius, humanistinius reikalavimus ir kovoti prieš visus ir visokius naujus įstatymus nubausti arba suvaržyti studentų judėjimą už akademines ir socialines reformas."

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

BAŽIJASI, TEISINASI IR KALTINA

Pagaliau prabilo ir "Lietuvių bendruomenės" valdyba, kuriai vadovauja Nainys, kuris susilaukė tokių smarkių užpuolimų iš menševikų spaudos. Visa tai siejasi su tos valdybos prašymu, kad iš vasario 16 dienos "veiksnių" parengimų dalis aukų eitų ir į jos iždą.

Dabar LB valdyba išleido savo pareiškimą. Ji bažijasi, kad ji jokių "veiksnių" nuostatų ir tradicijų nesanti sulaužusi. Ji sako, kad jau nuo 1961 metų ji kasmet reiškia pretenzijas į vasario 16 dienos parengimų aukas. Šiemet jas tik pakartojo. Ji turinti dokumentus šiam teiginiui įrodyti ir paremti.

Valdyba savo oponentus kaltina, kad jie turi kitokius, daug didesnius ir piktesnius tikslus.

"Perdėti aštrumai ir net asmeniški įžeidinėjimai," sako Nainys centro valdybos vardu, "kuriuos kai kurie lietuvių laikraščiai daugiau negu su kaupu pabėrė JAV LB centro valdybos adresu, kelia apgailėtiną įspūdį, jog priežastys tokiai atakai yra greičiausiai ne Vasario 16-sios vajus, o visai kitos."

Netenka abejoti, kad šis Nainio kaltinimas susilauks iš menševikų "Naujienų" smarkaus ir greito atkirčio. Tuo tarpu vasario 16 d. parengimuose sukalėdotos aukos jau gražiai palaidotos "veiksnių" ir "vaduotojų" kiaurose kišenėse. Gal niekados neišryškės, kiek į kurio kišenę tų dolerių yra patekę. Kai kuriems veikiausiai užteks čieliems meteliams.

JU RAKETUI BUS GALAS, JEIGU AMERIKOJE NEBUS FAŠIZMO

Nelabai seniai "vaduotojai" visas viltis buvo sudėję į naują karą. Jie pranašavo ir laukė atominio karo tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų.

Dabar, atrodo, ta linija šiek tiek pakeista. Dabar jie ištroškusiai tikisi ir laukia mūsų Amerikoje fašizmo.

Jiems nepatinka dabartinis "JAV moralinės, ekonominės ir karinės jėgos stovis akivaizdoje komunizmo kėslų pavergti visą pasaulį, paklupdant vienintėlę tam kliūti — Jungtines Amerikos Valstijas." Jų raketui bus "kaput," "jei JAV savo įvairiais ištekliais rems komunistines vyriausybes, per 'tiltų statybą' gelbėdami jas nuo pavergtų žmonių vis didesnio priešinimosi," juo labiau, "jeigu JAV besąlyginės taikos psichozėje pasiduos 'liberalų' spaudimui vienšališkai nusiginkluoti, jei aklai pasitikės 'sutartimis' su komunistais, jei nesustabdys anarchijos gatvėse ir visiškai perleis savo jaunimo auklėjimą raudoniesiem radikalam" ("Darbininkas," bal. 22 d.).

Vadinasi, "vadavimo" bizniui reikia fašizmo Amerikoje. Jie daug vilčių deda į naująją Amerikos administraciją su Nixonu priešakyje.

MŪSŲ MOTERŲ "REVOLIUCIJA"

Iš dienraščio "Daily World" sužinome, kad mūsų tarpe yra gimęs "Moterų Išsilaisvinimo Judėjimas." Jį sudaro moterys iš "Naujosios kairės." Ypač jų apsčiai sutinkame sukilusių studentų gretose.

Šiuo metu šios moterys yra išleidusios savo pareiškimą, lyg ir savo programą, kurioje jos stačiai paskelbia revoliuciją ne kapitalistinei santvarkai, bet vyrams. Jos sako, kad jos yra vyrų pavergtos. Jos sako, kad moterų išsilaisvinimo judėjimas yra vienintelis, kuriame jos sutinka dalyvauti. Jos nesusidės su jokiu sąjūdžiu, prie kurio savo rankas yra pridėję ir vyrai. Visi pasiekimai, padaryti "Naujosios kairės" vyrų vadovybėje, joms nieko nereiškia, jos jų nepripažįsta.

Kad mūsų sesės moterys yra skriaudžiamos ir turi daug pagrindo savo skundams prieš vyrus, tai niekas neabejoja. Bet "MIJ" filosofija ir propoganda už revoliuciją prieš vyrus niekam nieko gero neduos. Kai dabar taip reikalinga visų kairiųjų jėgų vienybė, šios sesės su savo pareiškimu pasitarnauja tik "Naujosios kairės" priešams. Ypač jis gali pakenkti studentų judėjimui.

AR MEZGIMAS PADEDA MOTERS NERVAMS?

Tik dabar mus pasiekė "Tarybinės moters" šių metų pirmutinis numeris. Jame skaitome trumpą O. Klimkienės paraginimą, kad moterys užsiimdinėtų mezgimu. Viena, kad labai "įdomu pasipuošti savo darbo megztiniu, suknele, kepuraite ar kitu kokiu nors mezginiu," antra, ir, matyt, svarbiausia, kad "mezgimas labai ramina nervus."

Bet šio įdomaus žurnalo kitame puslapyje randame Povilo Keraišio straipsnelį "Keista liga," kuriame atidengiama kita medalio pusė. Va tik dalelė autoriaus ilgo skundo:

Kada ir kur užsikrėtė, nežinau. Tur būt, toje savo buhalterijoje. Sako, kai kuriose įstaigose šia liga serga devyniasdešimt procentų moterų.

Pradžioje nieko, visai malonu. Mano žmona nebenori eiti neį kiną, neį kavinę. Laiko gaila. Pasiima virbalus, kamuolį siūlų ir knebinėja visą valandą. Sako, nervai aprimsta ir iš viso — net sklerozę ir stenokardiją galima išgydyti virbalais. Ir netgi daiktą šiokį tokį surauk kė — lyg švarką, lyg megztinį, tik viena rankovė išėjo sprindžiu trumpesnė — pritrūko siūlų. Parduotuvėse tokio atspalvio neberado. Tada vargšę trumpąją rankovę mirkė vandenyje, liepė man už vieno galo tempti, ji pati — už kito, lygino, garino— nieko negelbėjo. Vis tiek trumpesnė. Aldona tiek susikrimto, kad turėjo praryti dvi "elenium" tabletes ir visą mezginį išardė. Pradėjo iš naujo — trumpesnį, siauresnį, bet vienodomis rankovėmis. Nuolatos su baime žvilgčiojo į mažėjantį kamuolį, matavosi, gėrė šaltą vandenį ir nebėjo miegoti — sakė, kad ai labai neramu: neužmigs, kol nebaigs. Tris dienas ir tris naktis mezgė, net į buhalteriją nešėsi. Akys parausė, bet laimėjo! Rankovė išėjo lygios!

Iš to džiaugsmo ji nusipirko dar kamuolį siūlų. Po to dar vieną.

O paskui prasidėjo keisti dalykai. Išnyko mano šalikas. Visus kampus išverčiau, spintą išmaišiau—nėra.

—Ar šaliko ieškai? — paklausė ji nekalčiausiai. — Aš jį išardžiau. Kaip tik tokių mėlynų siūlų reikėjo palaidinukei papuošti. O tu palauk savaitėlę numegsiu kitą šaliką, gražesnį.

Gal gi vargšės žmonos nervai ir pasitaisė, bet kad nelaimingo vyro nervuose įvyko tikra revoliucija, tai aišku kaip diena.

Visa bėda prasideda, kai moteris mezgimu apsergа ir visą savo laiką, na, ir nervus mezgimui paaukoja.

TIK VIENAS PAVYZDYS PIKTOS PROPAGANDOS PRIEŠ LIETUVĄ

Jau ne kartą esame nurodę, kokias priemones lietuvių tautos atplaišos savo spaudoje vartoja prieš Lietuvą. Štai dar vienas tokios propagandos pavyzdys.

Vilniaus "Tiesoje" (vas. 1 d.) buvo rašoma apie nesutvarkymą vieno naujai pastatyto namo. Smarkiai barami tie, kurie už tą betvarkę atsakingi.

Atrodo, kas čia tokio, tokių dalykų gali pasitaikyti bile kurioje šalye. Reikėtų tik pagirti laikraštį, kad prieš tokius dalykus kovoja.

Bet netaip į tai žiūri Lietuvos priešai. Antai Chicagos kunigų "Draugas" (vas. 24 d.) tai ištraukai iš "Tiesos" uždėjo tokią didelę per dvi skiltis antraštę: **"Pavojai sveikatingumui Lietuvoje."** "Draugo" skaitytojas tokia antrašte bus pritrenktas ir keiks visą Lietuvos santvarką. Kaip tik to, žinoma, ir siekia kunigų organo redaktoriai.

Vienas Ruano (Prancūzija) restoranas didžiuojasi savo klientu, kuris pietauja prie to paties staliuko nuo 1889 metų. Klientui neseniai sukako 95 metai.

Varšuva.—Lenkijoje areštuota 16 sviesto vagių.

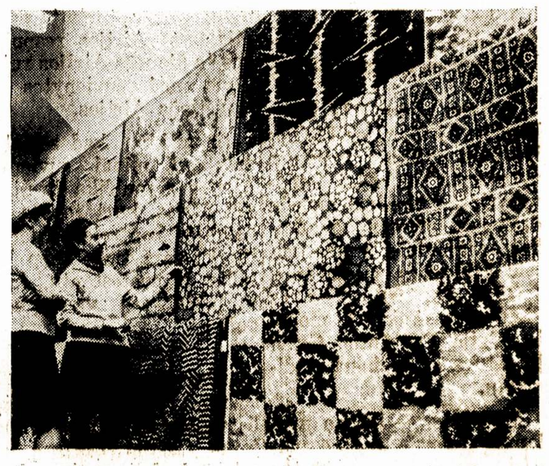

Mariaus Baranausko nuotraukoje — dailininkės Stasė Černevičienė (pirmoji iš kairės) ir Liucija Kryževičienė prie naujų kilimų.

IŠ LAIŠKŲ

Gerbiamoji Redakcija,

Skubu Jums pasiųsti savo pavasariškus išgyvenimus Lietuvoje! Malonėkite patalpinti "Laisvėje". Priimkite iš Tėvynės mano pavasariškus linkėjimus visam "Laisvės" Štabui. Tęskite ir toliau nenuilstamą darbą priešiškoje ideologinėje aplinkoje.

Jūsų: **Juozas Mikuckis**
Kaunas

Ievai Mizarienei

Labai Miela ir Maloni draugė!

Siunčiu "Laisvei" du savo rašinėlius: Mane Prisiminusieme ir atskirame laiške — Nusiimkite Juodus Akinius!

Žinai, labai nemėgstu ginčų spaudoje. Dažnai tie ginčai būna asmeninio pobūdžio, tušti ir tik bevertis laiko gaišinimas. Bet taip atsitinka, kad tylėti negalima, ypač, jei liečiami ne vien asmeniški dalykai, bet per kito galvą, norima teršti aukštus idealus, įsitikinimus ir žmogų niekinti.

Jau greit metai, kai mudu nesimatėme. Pastaruoju kartą, pernai, gegužės mėnesį drauge pusryčiavome Vilniuje—"Neringoje." Tie metai man buvo labai reikšmingi. Pradžioje sunkiai sekėsi su sveikata, gal mano sveikatai kenkė šaltoka vasara. Bet papratau.

Šiandien jau esu ne tik pilnateisis Tarybų Lietuvos pilietis, bet turiu ir vyriausybės dovaną: butą su patogumais, visai kaip Amerikoje—šiltu-šaltu vandeniu, dujomis, apšildymu, elektra. Už tai moku kapeikas. Tiesa, prie tų kapeikų sunkiai priprantu ir jas vadinu centais, o rublius doleriais.

Girdėjau iš drg. Zenkevičiaus, kad pasilikę mano draugai nerimastauja ir pyksta už laiškų Jiems nerašymą. Labai visų atsiprašau. Turiu daug įvairių rašymų. Susitvarkęs ir pradėjęs sėslų gyvenimą pasistengsiu visiems parašyti. Giliai širdyje nešioju liūdnas atsisveikinimo valandas su savo podukra Paulina Baniene, jos vyru Vytautu ir mano saulėlydžio džiaugsmu dukraite Ramunėle.

Neišdildomai liko mano atmintyje pažangūs Baltimorės lietuviai. Argi aš galėčiau užmiršti Juozą ir Pranciška Deltuvus! Jų visada svetingus ir vaišingus namus, lietuvikais skanėstais apkrautus stalus. Atsimenu ir draugus: Paserskį, V. Urbonus, Eleną Antanaitienę ir jos gražią šeimą, Stonius, M. Šalanskienę, O. Garcią ir daugelį kitų pažangiųjų ir gerųjų lietuvių, kurie mokėjo kartu linksmintis ir sunkioje valandoje man teikti paguodą.

Mielajai, Tarybų Lietuvoje plačiai žinomai Ievutei, linkiu sėkmingai tęsti sunkų darbą pažangiųjų lietuvių tarpe.

Iš širdies Jūsų:

Juozas Mikuckis
1969-IV-20 d.
Kaunas

Prašau padėti man surasti mano vyro brolius, gyvenančius JAV. Anksčiau gyvenusius Niūtino mieste (gal Newton, Mass. ?— Adm.). Skendelį Praną, gimusį 1906 m., ir Skendelį Viktorą, gimusį 1907 m., sūnai Martyno. Mano adresas: Emilija Skendelienė, Trakų rajonas, Lentvaris, Lentvario 28, Lithuania, USSR.

Redakcijos Atsakymai

ONUTEI. — Jūsų straipsneliu "Leiskite ir man tarti žodį" nepasinaudosime. Bendrai paėmus, juk LMS festivalis praėjo labai gražiai. Neapsimoka dėl vieno kito nesklandumo ginčytis bei aštriai barti korespondentą už nusiskundimą.

Upė tekanti pro Vengrovecą (Poznanės vaivadija) kerta stačiu kampu kitą upę, tačiau abiejų tėkmė nepasikeičia ir teka jos toliau savo vagomis. Tai unikalus reiškinys pasaulyje.

Rimtai apie juoką

Juokas dažnai labai gerai padeda pamatyti, kur tiesa, o kur melas.

V. Belinskis

-:-

Juokas kelia baimę ir uždeda apynasrį begėdžiui.

A. Gribojedovas

-:-

Komiškumas sukelia mums žmogiškojo orumo jausmą.

N. Černyševskis

-:-

Netgi šalto juoko gelmėse galima atrasti karštas kibirkštėles didelės amžinos meilės.

N. Gogolis

-:-

Juokas — tai nepaprastai galingas ginklas, nes niekas taip nenuvainikuoja blogybės, kaip supratimas, kad ji įspėta ir iš jos juokiamasi.

M. Šaltykovas-Ščedrinas

-:-

Žmonių charakteriai gerausia atskleidžia sugebėjime pastebėti juokinga.

Getė

-:-

Jokia dievybė, jokia religija neatsilaiko prieš juoką. Bažnyčia, aristokratija, monarchija, gyvenančios apgaule, susidūrusios akis akin su juoku, žūsta.

Mark Twain

-:-

Aš skubu iš visko pasijuokti, nes priešingu atveju man tektų verkti.

Bomaršė

-:-

Jumoras — tai galų gale protas.

Ž. Renaras

Perskaitę "Laisvę" paduokite kitiems, kurie jos dar neskaito.

TRUPUTIS IŠ ASTRONOMIJOS Antanas Juška

MAGELANO DEBESYS

(Pabaiga)

Galaktikos

Dabar grįžkime prie Magelano Debesų. Pasirodo, jų pavadinimas debesimis nelabai tikslus, nes ir Didysis ir Mažasis Magelano Debesys yra žvaigždžių sistemos, panašios į tą didžiąją žvaigždžių sistemą, kuriai priklauso ir Saulės šeima, panašios į Galaktiką. Vadinasi Didysis ir Mažasis Magelano Debesys yra galaktikos.

Galaktikų šiuo metu žinome daugelį milijonų. Jų tarpe Magelano Debesys yra pačios artimiausios galaktikos ir žymiai mažesnės už mūsiškę. Todėl jos kartais vadinamos mūsų Galaktikos palydovėmis.

Mūsų Galaktika priklauso prie milžiniškųjų galaktikų, kurių kaip ir milžinių-žvaigždžių, yra ne taip jau daug. Dešimteriopai daugiau yra vidutiniškų ir mažesnių galaktikų, kurias kaip tik ir atstovauja Debesys. Bet ir jos — didelės žvaigždžių sistemos. Antai, šviesos spindulys, išėjęs iš vieno Didžiojo Magelano Debesies krašto, kitą kraštą gali pasiekti tik per 32,600 metų!

Kiek yra žvaigždžių Magelano galaktikose, tiksliai suskaičiuoti neįmanoma. Pro pietinių observatorijų teleskopus pamatyti bei nufotografuoti galima tik jų didesniąsias žvaigždes, kurių skersmenys bei masės viršija Saulę. Tačiau iš bendrojo Galaktikos judėjimo galima įvertinti visos jos masę. Mūsų Galaktikos bendra masė lygi apie 200 milijardų Saulės masių. Didžioji Magelano Debesies—apie 25 milijardus ir Mažojo — apie 20 milijardų Saulės masių.

Kiek yra žvaigždžių Magelano galaktikose, tiksliai suskaiičuoti neįmanoma. Pro pietinių observatorijų teleskopus pamatyti bei nuftoografuoti galima tik jų didesniąsias žvaigždes, kurių skersmenys bei masės viršija Saulę. Tačiau iš bendrojo galaktikos judėjimo galima įvertinti visos jos masę. Galaaktikos bendra masė lygi apie .00 milijardų Saulės masių Didžiojo Magelano Debesies—apie 25 milijardus ir Mažojo — apie 20 milijardų Saulės masių.

Magelano Debesų sudėtis

Magelano Debesys skiriasi nuo mūsų Galaktikos ne tik dydžiu, bet ir forma, sudėtimi. Tuo tarpu, kai mūsų Galaktika yro ryškiai spiralinė su keliomis spiralėmis, Didysis Magelano Debesis teturi vieną gana trumpą spiralę, o Mažasis—priklauso prie vadinamųjųjų netaisyklingųjų galaktikų.

Mūsų Galaktikoje vyrauja vidutinės ir mažos žvagždės - nykštukės. Be to, Galaktikos spiralėse gausu dujų bei dulkių ūkų, kurių bendra masė tačiau tesudaro 2-3% Galaktikos masės. Tuo tarpu Magelano Debesyse žymiai gausiau žvaigždžių-milžinių, kurių tarpe pažymėtina pati šviesiausioji žvaigždė — Auksinė Žuvies S žvaigždė. Ji viena švyti kaip milijonas saulių! Jei ji būtų artimiausios žvaigždės vietoje, tai naktį šviestų kaip penki Mėnulio pilnačiai.

Dujų bei dulkių ūkai sudaro Magelano Debesyse ne mažiau kaip 6% bendros jų masės. Abiejuose Debesyse šiuo metu yra išskirti 632 stambūs ūkai, tame skaičiuje pats didžiausias iš visų žinomųjų vadinamasis Tarantulo ūkas, kurio skersmuo arti 200 parsekų, o masė—500,000 Saulės masių. Tuo tarpu didžiausio mūsų Galaktikos ūko skersmuo tik 6 pc, o masė—100 Saulės masių.

Magelano Debesyse gausu padriku žvaigždžių spiečių: Didžiajame priskaičiuojama iu šiuo metu iki 1.100, o Mažajame — daugiau kaip 100. Netrūksta Magelano Debesyse ir kamuolinių žvaigždžiu spiečiu: ju abiejuose Debesyse apie 40. Tuo tarpu, kai mūtu Galaktikos kamuoliniai spiečiai sudarvti daugiausia iš senvvo amžiaus žvaigždžiu. Magevano Debesų dalis kamuoliniu spiečiu turi nemaža melsvu bei baltų žvaigždžiu, kurių amžius daug mažesnis.

Astronomu tarpe viešpatauja nuomonė, kad žvaigždės susidaro iš kosminių dujų bei dulkių ūkų. Atrodo, kad Magelano Debesyse žvaigždžiu susidarymo procesas šiuo metu tebevvksta žymiu mastu, kad rezervai jame vra dar dideli, todėl, matyt, Magelano Debesys vra iš viso žymiai jaunesnės galaktikos, palyginus su mūsų Galaktika.

Sužiba Magelano Debesvse ir novos — sprogstančios žvaigždės, kurios trumpam laikui sušvinta kaip keliasdešimt tūkstančiu saulių. Novos, panašiai kaip ir cefeidės, padeda kai kuriais atvejais nustatyti atstuma tu sistemų, kuriose jos sužiba.

Magelano Debesvs, matomi ar fotografuojami šviesos spinduliuose, yra gana toli vienas nuo kito. Tačiau, tiriant juos radijo spinduliu diapazone, pasirodo, jog jie skendi bendroje vandenilio dujų atmosferoje—labai retoje tarp Debesų ir palyginti tankioje pačiuose debesvse. Be to, vandenilis taip išsidėstes, jog sudaro įspūdi, tartum Debesys toltų vienas nuo kito.

Magelano Debesų skriejimas

Debesų spektras yra iš esmės žvaigždžių, sudarančių pagrindinę jų masę, spektras. Kadangi Magelano Debesyse gausu didelių karštų žvaigždžių, tai jų indėlis bendrajame spektre yra vyraujantis.

Kaip žinoma, iš spektro linijų poslinkio, palyginus su normaliuoju spektru, galima nustatyti, kokiu greičiu šviesulys į mus artėja ar nuo mūsų tolsta. Pirmuoju atveju spektro linijos yra pasislinkusios į violetinį, antruoju — į raudonąjį. Magelano Debesų spektrinės linijos yra pasislinkusios į raudonąją pusę ir rodo tolėjimą — Didžiojo Debesies 280 km/s ir Mažojo — 160 km/s greičiu. Tačiau tikras iu tolėjimo greitis yra žymiai mažesnis, nes mes juos stebime ne iš vienos kurios pastovios Visatos vietos, o iš besisukančios Galaktikos, kurioje mūsų pačiu greitis siekia 220 km/s. Tikras Magelano Debesų tolėjimo greitis šiuo metu dar nepakankamai žinomas, nes dar negalima išmatuoti ju judėjimo dangaus skliautų komponentės.

Apibendrindami galime pasakyti, jog savo pagrindiniais bruožais Magelano Debesys vra panašūs į mūsų Galaktika, kas irodo Visatos materijos vienuma. Pastebėti skirtumai, vpač dujų-dulkių ūku, jaunu melsvu milžiniu ir kai kuriu kitu žvaigždiniu objektu gausumas, geriausiai išaiškinami tariant, kad Magelano Debesys vra jaunesnės galaktikos, negu mūsiškė didžioji Galaktika.

Ateizmo muziejuje

Vilnius. — LTSR Ateizmo muziejuje pradėti popokalbiai, susitikimai, dismutai ateistinėmis temomis. Jie rengiami karta per mėnesi. Pirmaji pokalbi pradėio filologijos mokslu kandidatas S. Skrodenis, papasakojes apie lietuviu nauiametinio laikotarpio švenčių papročius ir tradicijas. Lektorius nurodė, kad katalikų bažnyčia pasisavino senuosius lietuviu liaudies papročius, tradicines apeigas.

Ateityje į ateistines popietes numatoma kviesti taip pat žmones, ištrūkusius iš vienuolyno varžtų, religijos pinklių.

A. Martinonis

Mūsu planetoie gyvena apie 100 miliiardu ivairių paukščių (9 tūkstančiai rūšių). Jų bendras svoris — 2 milijonai tonų.

MALDŲ BEPRASMYBĖ

Užsidaręs trapistas į celę,
Poteriavo per naktį parklupęs,
Link aukščiausio rankas tiesė, kėlė,
Maldas šaukti neliovė jo lūpos, —
Jisai atitolinti meldė pagundas
Gyvenimo žabangus, kelio pavojus, paskliundras.

Bet jo sąžinę kipšas vis tampė,
Ir jo veidas atrodė juodas;
Nuo žmonių įsisprausdęs į kampą,
Nepatyrė nė lašo paguodos,
Nors kūną marino ir plaukė jį kančiais,
Jo sielos sausros nedrėkino sudilęs rožančius.

O šaritė, kuri prie ligonių skubėjo,
Plačiai nuodėmes savo svarstyt negalėjo,
Tam atliekamo laiko, deja, neturėjo,
Ji tik savąjį darbą kaip reikmę tikėjo,
Mintyse atsidusdavo: "O kad įstengčiau
Tiems, kas serga, daugiau kiek palengvinti kančią!"

Ir jos triūsas jėgų, rods, jai teikė,
Ir ji džiaugės, kai kenčiantys sveiko;
Nuolat šviesų regėjai jos veidą, —
Ji visa — tarsi spindulius skleidė...

J. Bata

Kitas laiškas iš Japonijos

Mielas Drauge Antanai!

Rašau jau grįždamas iš kelionės po keletą Japonijos įžymių miestų. Pirmiausiai iš Tokio nuvažiavome traukiniu į Niigatos uostamiestį. Tai reikšmingas uostas, nes iš čia vyksta tiesioginis prekybinis susisiekimas laivais su Tarybų Sąjungos artimiausiu uostu Nachodka, esančiu anapus Japonų jūros.

Niigatoje mus sutiko didelis žmonių būrys su Japonijos ir T. Sąjungos vėliavomis. Sutikti atvyko Niigatos prefektūros gubernatorius **S. Vitari** su žmona ir miesto majoras **K. Vatanabe.** Kadangi Niigata ir tarybinis miestas Chabarovskas palaiko nuolatinius brolišku miestu santykius, čia dažnai lankosi tarybiniai svečiai. Tad apie čionykščius vadovus teko daug gero girdėti. O dabar turėjom progą įsitikinti jų draugiškumu. Jau tą patį vakarą, vos atvykę, patyrėme vaišingumą grynai japoniškame stiliuje suruoštoje vakarienėje. Pagal japonų paprotį sėdėjome prie žemo stalo ant pagalvių, padėtų ant žemės, o valgėme japoniškus valgius ne šakes ir peilius vartodami, bet du pagaliukus. Patarnavo kimonuotos merginos, o artistės-geišos atliko dainas ir šokius.

Kitą dieną buvome pas gubernatorių ir majorą oficialaus vizito, kurio metu pasikalbėjome abipusiškai rūpimais klausimais, ypač dėl susisiekimo pagyvinimo ir prekybos išplėtimo. Beje, majoras paskelbė, kad miesto taryba nutarė mane priimti Niigatos garbės piliečiu. Paskui nuvykome apžiūrėti uosto, susipažinome su jo darbu, aplankėme vieną tarybinį laiva, atplaukusį su miško medžiaga.

Iš Niigatos lėktuvais nuskridome į antrąjį didumu Japonijos miestą Osaką, turintį apie 5 milijonus gyventojų. Kitais metais Osakoje įvyks pasaulinė paroda **(Expo-70).** Tad pirmiausiai nuvažiavome pamatyti didžiulę vietovę, kur jau vyksta parodos įrengimo darbai. Matėme jau visą eilę statomų įvairių šalių paviljonų, jų tarpe JAV, Kanados, Anglijos, Prancūzijos, Vakarų Vokietijos ir k. Mums rūpėjo pamatyti Tarybų Sąjungos paviljoną, kuris žadą būti vienas įspūdingiausių. Tai bus tikrai reikšmingas pastatas, primenąs banguojančią vėliavą, prasidedančią 100 metrų aukštumo stiebu-bokštu. Kadangi paroda supuola su **Lenino** gimimo 100-osiomis metinėmis, tarybinis paviljonas žymia dalimi bus skirtas tai datai pažymėti.

Po parodos vietovės apžiūrėjimo buvome pakviesti vakarienės, kurią suruošė Osakos prefektūros gubernatorius ir Osakos miesto majoras. Kaip ir visur, pasikeitėme kalbomis. Iš Osakos nuvažiavome į senąją Japonijos sostinę Kioto.

Kadangi apie Kioto vis kalbama kaip apie senąją sostinę, galėjome įsivaizduoti, kad čia vien senienos ir tėra. Tuo tarpu atvykome į moderniškiausią viešbutį, o iš savo kambario 7-ame aukšte pamatėme daugybę daugiaaukščių namų miesto centre. Tiesa, senoviškų tipiškai japoniškųjų dviaukščių medinių namukų su margomis krautuvėmis dar yra pakankamai, bet ir moderniškasis Kioto jau smarkiai reiškiasi.

Pagal numatytą programą aplankėme Kioto kai kuriuos senovės paminklus. Tai— šintoistų šventykla iš XI šimtmečio su senobiniais, bet naujai išdažytais pastatais, puikiu parku, tvenkiniais, buvusieji senovės valdovų (siogūnų) rūmai, imperatoriaus vasaros rezidencija ir budistų šventykla. Visur buvo gausu lankytojų, nes sekmadienio proga visas tas įžymybes pamatyti susitelkė daugybė žmonių iš įvairių Japonijos vietų, o taip pat iš užsienio. Daugiausia svetimšalių tarpe matyti amerikiečių.

Iš Kioto išvykome širyt į Otsu miestą prie gražaus Bivos ežero. Apžiūrėjome čia didžiulės "Toyo Rayon" kompanijos įmonių dalį. Tai tekstilės įmonė, gaminanti neilono, tetorono ir kitas dirbtines medžiagas. Joje dirba apie 20,000 darbininkų. Matėme ne tiktai gamyklos laboratorinę dalį, pilnai mechanizuotą verpimo cechą, bet ir darbininkų valgyklą, mergaičių bendrabutį, domėjomės darbininkų gyvenimo, uždarbio bei socialinio draudimo sąlygomis. Žinoma, šioje kapitalistinėje įmonėje krinta į akis milžiniškas skirtumas tarp pelnų, kurie patenka į savininkų bei vadovų kišenes ir kuklaus darbininkų uždarbio.

Iš Otsu nuvažiavome į Kioto geležinkelio stotį ir nepaprastai greitu traukiniu "Hikari" ("Spindulys" arba "žaibas") grįžome į Tokio. Tas traukinys išvysto greitį ligi 200 kilometrų (apie 130 mylių) per valandą.

Lieka dar dvi paskutinės mūsų buvimo dienos Japonijoje, nes balandžio 24 d. išskrisime atgal į Maskvą.

Būkite sveiki, visi mieli laisviečiai. Linkiu geriausios sekmės.

Justas Paleckis

Kioto-Otsu-Tokio
1969.IV.21

-:-

Telegrama

Prašau per "Laisvę" pasveikinti visus draugus ir pažįstamus Gegužės Pirmosios šventės proga. Linkiu visiems viso geriausio.

Justas Paleckis

Pasakojimas apie Juozą Naujalį

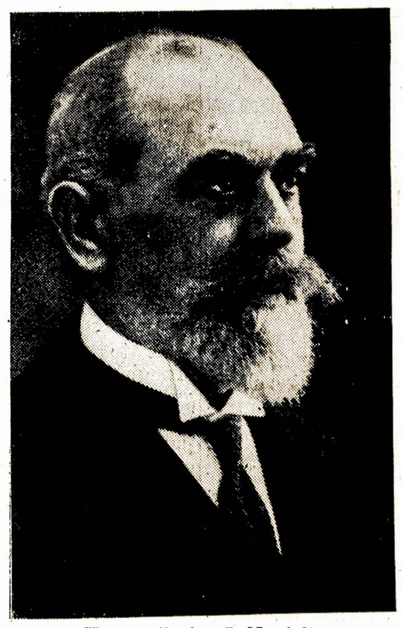

Kompozitorius J. Naujalis

"J. Naujalis priklauso prie tų mūsų kultūros žiburių, kurie pirmieji nušvito niūrioje XIX šimtmečio pabaigos padangėje. Tuo metu, kai lietuvišką raštą dar kaustė spaudos draudimo pančiai, buvo draudžiami susirinkimai, Kaune, Muziejaus gatvėje Nr. 1, slaptai rinkosi pirmieji nacionalinio meno puoselėtojai lietuviškai padainuoti, pasiklausyti lietuviško žodžio. Nedideliam choreliui vadovavo dvidešimt trejų metų katedros vargonininkas J. Naujalis. Šį darbą jis dirbo slaptai nuo caro žandarų ir bažnytinės valdžios. J. Naujalis buvo pirmasis lietuvių muzikas, taip aktyviai įsijungęs į nacionalinį judėjimą, į kultūrinį darbą...

...Lietuvių nacionalinė muzika tuo metu žengė pirmuosius žingsnius — M. K. Čiurlionis dar buvo Varšuvos Muzikos instituto studentas, Č. Sasnauskas mokėsi Peterburgo konservatorijoje. Neskaitant kai kurių dvarų muzikos mokyklų bei orkestrų, Lietuvos muzikinis gyvenimas apsiribojo liaudies daina ir bažnytine muzika. Bažnytinės muzikos skleidėjai vargoninkai buvo labai menko muzikinio išsilavinimo, daugelis neturėjo net elementarių muzikos žinių. Liaudies daina skambėjo plačiai, tačiau nebuvo kam iškelti jos į viešumą, atskleisti jos nenykstantį grožį, pritaikyti choriniam atlikimui. Šio darbo ėmėsi J. Naujalis.

Šios pastraipos paimtos iš įžanginio straipsnio "Vagos" leidyklos Vilniuje neseniai išleistai knygai "Juozas Naujalis." Šis leidinys susilaukė nemažo įvairaus amžiaus ir įvairaus išsilavinimo skaitytojų susidomėjimo, nes knyga leidžia geriau susipažinti su kompozitoriaus, pedagogo, dirigento ir visuomenės veikėjo gyvenimo ir kūrybos keliu. O kad šiuo muziku plačiai domimasi, visiškai nenuostabu — juk jo kūriniai dažnai skamba koncertų programose, per radiją, o eilė jo dainų, nors jos parašytos maždaug prieš pusę šimtmečio, žmonių tebedainuojamos ir nenustoja populiarumo.

Kiekvienam, kas domisi lietuvių muzikos istorija, įdomu perskaityti šioje knygoje išspausdintą kompozitoriaus dukters Zofijos Naujalytės-Didenkienės su didele meile parašytą biografinę apybraižą "Naujalio gyvenimo keliais." Tai pasakojimas apie vieną iš keturiolikos Raudondvario mažažemio valstiečio vaikų, kuris ėmė mokytis pas vietinį vargonininką K. Stankevičių, o paskui grafo Tiškevičiaus lėšomis nuvyko muzikos studijuoti į Varšuvą. Vargonininku virtuozu tapęs Juozas Naujalis, dirbdamas savo tiesioginį darbą Kauno katedroje, kartu išvystė didelę kultūrine ir visuomeninę veiklą, iškėlusią jį į žymiausių to laikotarpio lietuvių visuomenininkų eiles. Naujalio pastangų dėka pradėjo eiti pirmas lietuviškas muzikinis laikraštis "Vargonininkas"; jis isteigė 1919 metais pirmąja muzikos mokykla, kuri vėliau buvo suvalstybinta ir ilgainiui virto konservatorija; jis buvo vienas iš pirmosios lietuviu dainų šventės 1924 metais organizatorių ir jos vyriausiasis dirigentas; kaip vargonininkas, pianistas ir dirigentas jis daug koncertavo Lietuvoje, o 1922 metais jo koncertai turėjo didelį pasisekimą Jungtinėse Valstiiose. Mirė J. Naujalis 1934 metais.

Knygoje randame nemažą pluoštą J. Naujalio įvairiais metais rašytų straipsniu ir recenzijų, jo pasakytų kalbu, taip pat oficialių ir privačių laišku. Visa ši medžiaga padeda įsivaizduoti jo įvairialypę veiklą, atskleidžia platu jo interesų rata ir rodo, kad nuo jaunystės iki paskutinio gyvenimo laikotarpio jam visuomet labiausiai rūpėio lietuviu kultūros, visu pirma lietuvių muzikos reikalai.

Susidaryti vaizdą apie J. Naujalį — įdomų, įvairiapusiška, rimtą muziką ir nuoširdų, kuklu, labai reikalu sau pačiam žmogų—padeda keliasdešimt puslapių amžininkų St. Šimkaus, P. Olekos, J. Nabažo, J. Karoso, A. Budriūno, K. Kavecko, A. Sutkaus, A. Zaukos ir daugelio kitų prisiminimu.

Paskutini knygos skyrių sudaro muzikologu straipsniai apie J. Naujalio kūrybą. J. Bruveris apžvelgia jo vokaline kūryba, A. Arminas pasakoja apie ji kaip choro dirigenta, B. Ambraziejus nagrinėja kamerine-instrumentine bei orkestrine muzika, R. Gučas — kūrinius vargonams, A. Venckus — mišias, giesmes, motetus ir kantatas. Pateikiamas išsamus J. Naujalio muzikos kūriniu sarašas ir nurodoma literatūra apie kompozitorių.

Knyga (ia sudarė įžanginį straipsnį ir paaiškinimus naraše muzikologė Ona Narbutienė) idomi ne tik muzikos specialistams, bet ir visiems, kurie nori daugiau sužinoti apie lietuvių meno vystymosi kelia. Daug ka vertingo joje randa ir kiekvienas, kam rūpi lietuvių kultūros klausimai.

F. Jukna

Amatininkai, pajieškodami darbų, praneškite per Laisvę ir gausite pasiūlymų. Kaina už paskelbimą žema.

BINGHAMTON, N. Y.

Maloni buvo sueigėlė— paremta spauda

Balandžio 20 d. Amerikos Legijono salėje įvyko maloni sueigėlė-pietūs, suruošti P. Jasilionienės sujos draugių pagalbą. Diena buvo pavasariškai graži, tai ir svečių susirinko nemažai.

Baigiant valgyti pietus, Antanas Žolynas paprašė tylos. Jisai trumpai pasakė, kad šis pobūvis-pietūs suruošti tiksliai neva sutikti prieš kelias dienas sugrįžusius iš saulėtos Floridos J. K. Vaicekauskus po kelioliktos dienų trukusio poilsio. Ir tuo pačiu kartu pagerbti Heleną Pagiegelienę, jos gimimo dienos proga. Tuoj publika sudainavo jai Happy Birthday-linksmą gimtadienį.

Pirmininkas Žolynas, prisimindamas kelis draugus iš tolimos praeities dalyvavusius veikloje ir užsipelniusius pagarbos, iškvietė tarti žodį. Žolynas pareiškė, kad abu Vaicekauskai anais senais laikais daug veikė ir dabar dar veikia ir iškvietė Vaicekauskienę tarti žodį. Jinai padėkojo visiems už surengtą pobūvį. Sekanti buvo — Helena Pagiegalienė, kuri taip pat yra daug pasidarbavusi meno veikloje. Per ilgą metų eilę vadovavo didelį Aušros chorą. Jinai pareiškė visiems šiltą padėką už suteiktą jai pagarbą jos gimtadienio proga. Sužinota, kad čia yra ir daugiau žmonių, kurių gimtadienis pripuola šį mėnesį. Tai Žolynas iššaukė jųjų vardus: C. Dainienės, E. Čekanauskienės, K. Vaicekauskienės ir Mainionienės anūkės. Tokiu būdu visiems jiems taipgi publika sudainavo Linksmą gimtadienį. Po to buvo iškviestas J. Vaicekauskas. Jis trumpai papasakojo apie Floridoje smagiai praleistą laiką. Taipgi buvo iškviesta ir Slesoraitienė, anaisiais senais laikais buvusi gera teatrų vaidintoja, dainininkė chore ir solo. Jinai pareiškė, kad dabar pas mus nebėra jėgų tokiai veiklai palaikyti. Buvo iškviesta ir H. Žukienė, kuri taipgi daug darbavosi vietos organizacijų reikalais. Ji pasakė, dabar nebegaliu tiek dirbti, kiek pirmiau galėjau, bet dirbu kiek galiu. Iškviesta šios sueigos rengėja P. Jasilionienė. Jinai pareiškė šiltą padėką visiems už atsilankymą. Pirmininkas Žolynas dėkojo atsilankiusiems, primindamas ir tą, kad tokios sueigėlės turi keleriopą naudą: pagerbia vieną kitą draugą, paremia spaudą ir dalyvių tarpe išsivysto glaudesnis draugiškumas, o tas mums senesnio amžiaus žmonėms teikia daug dvasinės naudos. Daugiau panašių sueigėlių.

Su šiuo programėlė užsibaigė. Adelė Kumpan ir Ona Kerailienė priiminėjo draugų dovanas. Prisiminta spauda, surinko $48.00, kurie padalinti pusiau: "Laisvei" ir "Vilniai". Didelis ačiū geriesiem draugam už dovanas. Viskas išėjo gražiai ir sėkmingai. Seka aukotojų vardai:

J. ir K. Vaicekauskai $10; A. ir H. Pagiegalai $5; po $2: A. Žolynas, T. Bagdonienė, J. ir A. Kereiliai, A. ir W. Kumpan, I. ir H. Vežiai, J. ir A. Žemaičiai; po $1: P. Sasuta, P. Mikalajūnas, M. Liuzinienė, P. Mačiukas, J. Krasauskas, J. Saladunas, P. Juozapaitis, E. Strilienė, A. Dishis, E. Čekanauskienė,, O. Wel- P. Jasilionienė, H. Žukienė, J. Uogintas, S. Mainionis, L. Mainionienė, S. Dainys, J. Strolis, J. Navalinskienė, M. Sadauskienė, C. Dainienė, G. Slesser 75c. Pinigai pasiųsti "Laisvės" ir "Vilnies" administracijoms.

O. Wellus

Yucaipa, Calif.

Mirė Ignas Levanas, Redando, Beach.

Aš su Ignu Levanu suėjau į pažintį Los Angeles 1946 metais. Tuomet ten įvyko lietuvių šaunus perstatymas "Kada kaimas nemiega". Vėliau buvo proga susitikti su juo ir jo gyvenimo drauge Anna, man gyvenant Los Angeles ir dalyvaujant Los Angeles Lietuvių Chore.

Ignas Levanas mirė nuo automobilio nelaimės. Automobilis atsimušė į tvirtą užtvarą. Ignas sutrenktas gyveno tik kelias valandas ir mirė, o Anna Levanienė sunkiai sužeista ir dar dabar randasi Hawthorne Community ligoninėje.

Nelaimė įvyko balandžio 15 d. Palaidotas bal. 19 d. Inglewood kapinėse. Levanienė negalėjo dalyvauti nė savo vyro laidotuvėse, nes ji dar buvo nepilnai atsipeikėjusi iš po sužeidimo. Laidotuvėmis rūpinosi jo šeimos vyriausias sūnus Leo Levanas, o laidotuvių apeigas atliko laidotuvių direktorius Adolfas Casparas.

Laidotuvės buvo neparprastai puošnios ir dalyvių atvyko iš toli ir arti. Buvo pilna laidotuvių koplyčia, o gyvų gėlių vainikai mirgėjo iš visų pusių, net mažai matėsi karstas. Karstas uždaras, nes nebuvo leistina matyti jo veidas. Užbaigoje laidotuvių apeigos Adolfas Casper pasakė gražią ir jausmingą kalbą lietuviškai ir angliškai, nes dalyvavo daug žmonių, kurie nesuprato lietuvių kalbos. Užbaigoje, iš koplyčios buvo visi dalyviai ant vaišių pakviesti.

Ignas Levanas buvo geras menininkas. Kur buvo proga, dalyvaudavo prie chorų ir veikalų vaidinimo. Taipgi jaunesnis būdamas, kuomet atvyko iš Škotijos, rašinėjo į laikraščius ir yra parašęs vieną ar du veikaliukus. Visados buvo draugiškas, ir puikiai sugyveno su visokių pažiūrų žmonėmis.

Iš Lietuvos paėjo Kražių apylinkės, Pakarklių kaimo. Gimęs 1888 m. mirė 81 metų. Liko mylima žmona Anna, du gerai išmokslinti sūnūs Leo ir Raynold, vienas chemijos žinovas, antras namų architektas. Jis labai gerėdavosi savo sūnumis ir marčiomis bei anūkais, kad visi jį myli, ir labai dažnai vieni pas kitus atsilankydavo. Dabar visi labai gailisi ir liūdi,netekę savo "Grandpa," ir ilgai jį atsimins.

Aš nuo savęs pareiškiu širdingą gailestį, netekus draugo Levano, taipgi užuojauta jo žmonai Annai, jo šeimoms ir visiems. Ilsėkis, drauge, amžinai, o mes tavo naudingų darbų ir draugiškumo nepamiršime.

Alvinas

Philadelphia, Pa.

Pobūvis įvyks gegužės 18 d.

Jau nevienas parengimų lankytojas klausinėjo. Sako, geras pusmetis prabėgo ir niekas nei nekrust: Jokio pasilinksminimo. jokios sueigėlės. Tiesa, kad daugelis išsiskyrė amžinai iš mūsų gretų, o dar kitų sveikata pašlijo. Tai dar nereiškia, kad mes savo pažangų judėjimą paliktumėm ramybėje. Yra dar draugų-gių, kurie metų amžiumi palenkti, bet dvasioje jaučiasi jaunatviškai, ir jie dar pageidauja sueigų. O ypatingai po nuobodžios žiemos. Bet jeigu dar susiburia daug-maž pussimtis, tai privalom didžiuotis. Tai vis dar galima būtų tolyn tęsti pažangų judėjimą.

Manau, kad šiame pobūvyje gegužės 18 dieną susibūrsime dar nemažas būrelis ir linksmai praleisime pusdienį. Vaišės prasidės 12:30 dieną salėje 6024 N. Wayne Ave.

"L". reporteris

Baltimore, Md.

Jau tūlas laikas, kaip žinių iš mūsų miesto nesimato. Bet visgi pagal išgalę veikiama. Pirmiausia norime pranešti, kad LLD 25-ta kuopa ir LLD 48 kuopa savo susirinkimus laiko naujoje vietoje. Vieta visiems žinoma —2538 McHenry St. Jau vienas susirinkimas atlaikytas.

Susirinkimai laikomi kas antro mėnesio pirmą šeštadienį, 2 val. po pietų. Sekantis susirinkimas įvyks birželio 7 d.

Draugai, malonėkite prisiminti vietą ir laiką! Dalyvaukime.

Buvo pasveikintas "Laisvės" šėrininkų suvažiavimas su $10 auka .

Be to nutarta surengti draugišką suvažiavimą gegužės 25 d. pas draugus P. Kuprius, Laurel, Md. Vieta jau visiems baltimoriečiams gerai žinoma. Pelnas skiriamas "Laisvės" naudai. Jau tik tas pasako, kiek svarbu yra susirinkti kuo daugiausia. Laiką praleisite linksmai ir naudingai.

Vinco Duktė

Brockton, Mass.

LLD 7 apskrities ir Moterų Apšvietos klubų sąryšis atlaikė konferenciją balandžio 27 d., South Boston, Mass. Delegatų buvo iš Montello 5 ir po tiek pat iš Norwood, Worcester ir Boston.

Konferencija buvo labai sėkminga.. Padaryta daug gerų nutarimų. Nutarta Mass. apskričių pikniką turėti birželio (June) 1 d., Liet. Taut. Name, Montello, Mass.

"Laisvės" naudai piknikas nutarta laikyti liepos (July) 6 d. Worcester, Mass. O kitas piknikas įvyks pabaigoje rugpiūčio mėnesio irgi Worcester, Mass. J. Jaskevičius tuo rūpinsis.

Geo. Shimaitis

Oxfordo universiteto profesoriaus apskaičiavimais, greitai vyrų skaičius pasaulyje žymiai viršys moterų skaičių. Anglijoje jau 2000 metais vyrų bus net 45 milijonais daugiau, negu moterų. Kils realus pavojus likti be žmonos...

Chester, Pa.

Aplaikiau laišką iš Tarybų Lietuvos nuo giminių, kuriame rašo Kastė Virkšaitė, kad buvo palaidota Alena Lipčiuvienė balandžio 9 d. Ji buvo gerai peržengusi šimtą metų. Po laidotuvių, jos anūkė, Aldona Šmitienė paruošė pietus palydovams.

Taigi, mirė mano motinėlė! Senutė pasakojo, kiek ji daug sunkių laikų pergyveno — du didelius karus. Daug buvo dienų, kada neturėjo ko valgyti per vokiečių okupacijos laikus, buvo apiplėšimų, atimdavo paskutinį duonos šmotelį, dar gerai apstumdydavo, sumušdavo.

Senutės sūnų, gydytoją Joną, buvo nusivarę fašistai prie Berlyno į konservacijos stovyklą sudeginimui, bet laimė, kad tarybinė armija laiku pasiekė Berlyną. Jonui buvo proga pabėgti iš stovyklos ir jam nusileidžiant nuo aukšto mūro, susilaužė koją. Jo geras draugas nepaliko Jono, šiaip taip jį išgelbėjo.

Mūsų tėvelis mirė sulaukęs 80 metų amžiaus ir du broliai mirė Lietuvoje — Juozas 66 metų ir Jonas 60 metų.

Dabar Lipčių šeimoje likome muliūdime du broliai ir viena sesutė — A. Lipčius Amerikoje, o Izidorius ir Petrė Grigalienė Lietuvoje. Taipgi liko 14 anūkų ir 18 proanūkių. Liūdime netekę motinėlės. Lai ji ilsisi ramiai savo gimtojoje žemelėje.

A. Lipčius

Ignas Klevinskas ligoninėje

Margaret Glunksnis iš Scranton, Pa., rašo, kad Ignas Klevinskas, ilgametis "Vilnies" skaitytojas, bendradarbis ir rėmėjas, buvo perkeltas iš Community Medical Center ant Colfax Ave. į **Allies Service, Morgan Highway, Scranton,Pa.**

Jis buvo perkeltas balandžio 2 d., nes įrengimai **Allies Service** yra daug geresni dėl tų, kurie kenčia paralyžiaus smūgį ir t. t. Jiems čia teikia specialų gydymą ir fizinę terapiją.

Fizinės terapijos dalis, kad kiekvienas ligonis turi pats sau pasitarnauti ir ratukuose nuvykęs (nusiįręs) į valgomąjį pasiimti lėkštę su valgiu.

Margaret Glunksnis atlankius Ig. Klevinską rado pilnai apsirengusį ratukuose. Ji rašo, kad I. Klevinską rado prislėgta nuotaika. Tai labai suprantama, kai buvęs veiklus draugas yra priverstas būti tokioje padėtyje.

Turime viltį, kad drg. I. Klevinskas atgaus sveikatą specialios terapijos pagalba. Taipgi, kad jo draugai mūsų spaudos skaitytojai atsimins pasiųsti atvirutę ir šiltą žodį nelaimės ištiktam draugui, kad žinotų, jog nėra užmirštas.

I. Klevinsko adresas:
I. Klevinskas
c/o Allies Service
Morgan Highway
Scranton, Pa.

Nellie De Schaaf

-:-

"Laisvės" personalas linkime drg. Ig. Klevinskui kuo sekmingiausio sveikatos pataisymo.

Haverhill, Mass.

Balandžio 27 d. turėjome gerą kelionę į LLD VII-osios apskrities ir Moterų Sąryšio konferenciją South Bostone. M. Kazlauskienė nuvežė ir parvežė pilną mašiną žmonių.

Konferencijoje buvo apkalbėtas spaudos naudai pramogų ruošimas.

Po konferencijos buvo pateikti geri pietūs. Po to su senais savo draugais pažįstamais pasikalbėjome ir geru ūpu namo parvažiavome.

Kada tik sutinku H. Tamašauskienę, tai visuomet duoda gerų knygų iš Tarybų Lietuvos pasiskaityti, tai ir dabar davė tris knygas. Viena jų Justo Paleckio parašyta apie Meksiką, su daugeliu paveikslų, nes Paleckis ką tik parašo, tai patinka ne tik man, bet ir visiems, kas tik jo raštus skaito. Dėkui tau, Helen, už knygas.

Parvažiuodami sustojome pas Račkauskus, 36 Cross Rd., Bradforde, aplankyti Račkauskienę. Radome ją gulinčią lovoje su sužeista koja. Palinkėjome greitai pasveikti ir atsisveikinome.

-:- -:- -:-

Balandžio 21 d. mirė Joseph Kazlow (Kazlauskas), 524 Merrimack St., Methuen, Mass. Paėjo iš Naujinų kaimo palei Varėną, Vilniaus srityje. Paliko žmoną Violet, sūnų Robert ir anūką, taipgi pusbrolius Augustą ir Joną Kazlauskus Haverhillyje ir draugų.

Velionis prigulėjo prie Lietuvių Piliečių Gedimino Klubo Haverhillyje ir per tūlą laiką buvo Klubo darbininku (bartenderiu).

Palaidotas bal. 24 d. Bellevue Cemetery, Lawrencuje. Laidotuvių apeigas atliko Volungus su žmonele, 166 Gardeh St., Lawrencuje. Palydoviai buvo pakviesti į namus ir tinkmai pavaišinti.

Mirusiam — ramybė, o likusiems — užuojauta.

Darbininkė

KABLEGRAMOS IŠ LIETUVOS

Kubiečiai Lietuvoje

Vilnius, — Lietuvoje tris dienas viešėjo Kubos ryšių darbuotojų delegacija. Apžiūrėjo Vilniaus senamiesčio architektūros paminklus, lankėsi universitete, Parodų rūmuose. Paveikslų galerijoje, naujųjų statybų rajonuose.

Bal. 26 d. svečiai klausėsi Universiteto studentų dainų ir šokių ansamblio jubiliejinio koncerto.

Gerą įspūdį kubiečiams paliko Trakai. Jiems patiko Vilniaus tarpmiestinė telefono stotis. Svečius iš Kubos, kur iki 1970 metų numatyta pagrindiniai automatizuoti telegrafo ir telefono ryšius, sudomino tai, kad vilniečiai dabar be tarpmiestinės stoties pagalbos gali tiesiog skambinti į 7 stambiausius šalies miestus.

— — —

Liaudies teismo uždaviniai

Panevėžys. — Čia įvyko Lietuvos Aukščiausiojo teismo liaudies tarėjų seminaras.

Pranešimą apie liaudies teismų praėjusių metų darbo rezultatus ir liaudies tarėjų tolesnius uždavinius padarė Lietuvos Aukščiausiojo teismo pirmininkas Albinas Likas. Aukščiausiojo teismo prezidiumo narys Zimanas kalbėjo teisminės praktikos klausimais.

— — —

Šimtas spektaklių

Panevėžys. — Bal. 26 d. Operetės liaudies teatro kolektyvas parodė panevėžiečiams Riabovo operetę "Vestuvės Malinovkoje". Tai buvo Šimtasis saviveiklininkų spektaklis.

Ta proga Liaudies teatro vyriausias režisierius V. Jatautas papasakojo: 1960 m. vasarą panevėžiečiai išvydo mūsų pirmąjį spektaklį, Planketo operetę "Kornevilio varpai". Vadovavo nusipelnęs meno veikėjas Mykolas Karka.

Antanas Vaivutskas

Washingtonas. — Prezid. Nixonas prašo Kongresą skirti 61 milijoną dolerių kovai su kriminalizmu. Tai 25 milijonais daugiau, kiek siūlė prez. Johnsonas.

Pranešimas

Montello, Mass.

LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 4 d., 2 val. popiet. Tikimės turėti kokią nors pramogėlę atžymėti Gegužės Pirmąją, darbininkų šventę. Taigi, bus kas nors naujo. Prašome visus narius atsilankyti. Turėsime svečių iš kitų miestų.

-:- -:- -:-

LDS 67 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 11, 2 val. po pietų.

Abieji susirinkimai atsibūna Liet. Tautiškame name, 8 Vine St.

Geo. Shimaitis

Tokie laiškai buvo išsiuntinėti visiems Lietuvių Namo Bendrovės šėrininkams, kurių adresus LNB raštinėje turime.

LITHUANIAN BUILDING CORP., Inc.

102-04 LIBERTY AVENUE
OZONE PARK, N. Y. 11417

Gegužės 1, 1969

Gerbiamieji:

Šiuomi pranešame, jog Lietuvių Namo Bendrovės—Lithuanian Building Corporation—suvažiavimas įvyks šeštadienį, gegužės (May) 17 dieną, 1969, savame name, 102-04 Liberty Avenue (įėjimas iš 102 St.), Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. po pietų.

Labai svarbu šėrininkams suvažiavime dalyvauti. O tie, kurie negalės dalyvauti, gali įgalioti ką kitą juos atstovauti, nes būtinai reikalinga atstovauti virš 50 procentų visų parduotų šėrų.

Jeigu jūs negalėsite šiame suvažiavime dalyvauti, tai būtinai išpildykite šiame laiške jums prisiųstą Proxy. Jūs galite įgalioti, ką tik jūs norite.

Išpildykite Proxy labai atsargiai. Parašykite miestą, kur jūs gyvenate, ir dieną, kada Proxy išpildote. Pasirašykite patys ir būtinai turi pasirašyti liudininkas. Tada tą Proxy, įdėję į jums prisiųstą konvertą, pasiųskite tam asmeniui, kurį įgaliojate, arba tiesiog Lietuvių Namo Bendrovei.

Prašome atlikti šį reikalą tuojau po aplaikymo šio laiško.

SUVAŽIAVIMO DIENOTVARKIS

1. Suvažiavimo atidarymas, patikrinus, ar yra kvorumas
2. Suvažiavimo pirmininko, pagelbininko ir sekretoriaus rinkimas
3. Suvažiavimo komisijų rinkimas
4. Pereito suvažiavimo protokolo skaitymas
5. Bendrovės direktorių raportai
6. Bendrovės finansinio stovio raportas
7. Dabartinio namo stovio raportas
8. Įvairūs sumanymai
9. Direktorių rinkimas
10. Suvažiavimo uždarymas

Taipgi norime priminti, kad po suvažiavimo vakare visi suvažiavimo dalyviai bus pavaišinti.

Proxy įgaliojimus siųsdami adresuokite sekamai: Lithuan ian Bldg. Corp., Inc., 102-04 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417.

Su gilia pagarba,

LIETUVIŲ NAMO B-ĖS DIREKTORIAI
WALTER KERSULIS, pirmininkas
JURGIS BERNOTAS, vice pirminink.
CHARLES NEČIUNSKAS, sekr.-ižd.
PETER JONES
VINCAS VENCKUNAS
PRANAS VARAŠKA

Lietuvos parodų rūmų šventės

(Specialiai "Laisvei")

Vilnius.—Didelė laimė turėti tokius puikius ir erdvius parodų rūmus dailininkams — kūrėjams ir dailės—meno mylėtojams. Neįmanoma būtų eksponuoti lenkų dailininkų audinių parodos, be šių aukštų, šviesių ir erdvių salių. Nebūtų to iškalbingumo, spalvų žėrėjimo, ritmingo judesio, tamsių—šviesių plėmų sąskambio — tų didžiulių stilingų drobių be šių rūmų sienų.

Puiku, kuomet vienų metu vyksta net kelios įvairios parodos. Salėse tuo pat metu demonstruojami filmai, skaitomos paskaitos, groja muzika. Publika nuo seno pamėgo paveikslų galeriją, o dabar pamilo parodų rūmus inkrustuotus seniausiame Vilniaus širdies kampelyje — buvusioje rotušėje, Stuokos-Gucevičiaus genijaus kūrinio šešėlyje. Gražu!

— — —

Kol kas dominavo Lietuvos grafika. Manau, jog džiaugiasi ir talentingas dailininkas, profesorius, Lietuvos grafikos mokyklos kūrėjas — Adomas Galdikas, gyvendamas toli nuo mūsų. Juk argi nedžiugu, kuomet matai tokius reiškinius.

Vieną įdomiausių parodų, kurioje susipažino mūsų visuomenė su mažai mums pažįstamu grafiku (gyvena JAV) Viktoru Petravičium. Paprasta, suprantama kalba, lakoniška, aukšta menine forma reiškiama mintis. Be galo turtinga štricho, linijos, plėmo, faktūrinės medžiagos ir instrumento kalba. Džiugu, jog nemažai jo darbų yra mūsų muziejaus fonduose ir turim viltį, jog netolimoje ateityje pamatysime ir jo paskutinius darbus, gal net ir susitiksime ir su juo pačiu tėvynės žemėje.

— — —

Grafikas Antanas Kučas mokėsi kartu su Viktoru Petravičium pas profesorių Adomą Galdiką. Dabar vienu aukštu pasikėlus vyko šio talentingo grafiko, Lietuvos TSR liaudies dailininko, profesoriaus dailės darbų ataskaitinė paroda.

Vargiai kas nors iš žiūrovų nejautė šioje ekspozicijoje jaukios šilumos, tartum pats vartytum Kučo iliustruotą knygą.

Visa serija naujų darbų ir dar kokių, per tą dešimtmetį sukurta! S. Stanevičiaus "Pasakėčios" — medžio raižiniai, J. Žemaitės "Marti" — iliustracijos irgi medžio raižiniai. P. Cvirkos "Saulėlydis Nykos valsčiuje" ir V. Krėvės "Bobulės vargai" — iliustracijos linograviūra. Didžiulis "Vilniaus ciklas", "Pramoninis Vilnius", "Vilnius pro medžius", "Vilnius žiemą", "Pavasaris Vilniaus apylinkėse". Gražus didžiulis "Krymo ciklas" iš spalvotų linograviūrų.

Ištisa serija virtuoziškų iš kelionių piešinių tušu, juoda ir spalvota akvarele, flomasteriu. Ypač įdomi medžiaga iš ciklo "Lenino gimtinė", "Lenino muziejus", "Nuošali gatvelė", "Volgos krantinė". Dailininkas didelis grožinės knygos žinovas, jos apiformintojas, daug sykių apdovanotas ir premijuotas, visos plejados knygų grafikos iliustratorių auklėtojas. Pats puikus šriftistas, o kaip grafikas didelis meistras, valdąs įvairias technikas, dirbąs daugelyje medžiagų: linoraižinys, ksilografija, ofortas, akvatinta, litografija, minkštas lakas ir įvairios maišytos technikos.

Jis tikras liaudies dailininkas, kurio kraujyje beldžiasi lietuvių liaudies ornamento ritmika, visa jo daugiametė kūryba remiasi tik didžioju Lietuvos turtu — liaudies meno palikimu. Paroda turėjo didelį pasisekimą, sukėlė žiūrovų širdyse džiaugsmą ir estetinį pasigėrėjimą.

— — —

Antra, pati gausiausia, sukėlusi daug ginčų ir nuostabos, tai Samuelio Rozino darbų paroda. Darbštus, temperamentingas, plataus masto, gilių turiningų niuansinių krypčių, pasiekęs aukšto meistriškumo dailininkas. Jo kūrybos sritis yra labai plati ir įvairi. Pradėjo nuo kapitalizmo istorinių požiūrių literatūros veikalo "Kalvio Ignoto teisybė" — A. Guzevičiaus, kuriame yra sukaupta Lietuvos liaudies revoliucinių kovų tiesa ir šiam veikalui atliko didžiulį ciklą meistriškai atliktų medžio graviūrų. Tai tikras juvelirinis darbas.

Ir toliau dailininkas, augęs revoliucijos pasaulėjautos atmosferoje, eina per literatūrą ir ieško joje revoliucinių žiežirbų — iliustruoja Lazdynų Pelėdos "Motulė paviliojo," T. Tilvyčio "Daina gyvybės kaina."

Jam rūpi ir Vilniaus revoliucinės vietos, ir sukuria spalvotų linoraižinių ciklą "Vilnius." Jis praturtina V. Kapsuko ikonografiją populiaria kompozicija, kurią galima sutikti mūsų oficialiame interjere.

Pats kovojęs su ginklu rankose prieš vokiškąjį fašizmą geto partizanų gretose, reguliarioje tarybinėje armijoje. Ir, suprantama, natūralu, jog jis pirmas ėmėsi vaizduoti Lietuvos liaudies kovų vaizdus, partizanų didvyriškumą, ištvermę, liaudies — motinos simbolį. Jis pirmas sukūręs reikšmingus darbus ir praturtinęs Lietuvos leniniana, Lenino idėjų Vilniuje tema.

Visi šie darbai stipriai akcentuoti reikiamais, įspūdingais judesiais, rakursais, išraižyti dideliuose mastabuose temperamentingu štrichu.

Parodos perlas, visų pripažinimu, yra linograviūrų ciklas "Žydų liaudies dainų motyvais" ir iliustracijos G. Ošerovičiaus poezijai.

Samuelis Rozinas per penkiolika kūrybos metų nudirbo didelį ir turiningą darbą.

-:- -:- -:-

Trečioji dailininkė, nudžiuginusi mus, tai jau tapytoja, Lietuvos TSR nusipelniusi meno veikėja Bronė Jacevičiūtė. Ji žinoma kaip žanrinės — kompozicinio figūrinio paveikslo puoselėtoja, įnešusi nemažą indėlį į Tar. Lietuvos šios dailės sritį. Parodoje yra eksponuoti ir natiurmortai, įdomūs portretai, bet labiausiai patraukia žiūrovus jos peizažinė tapyba. Čia ji jaučiasi savo stichijoje.

Ji yra apkeliavusi visą Tarybų Lietuvą ir daug tapiusi istoriniai reikšmingų vietų, kaip J. Biliūno, A. Vienuolio ir Tumo-Vaižganto gimtines, Čiurlionio Ratnyčėlę, V. Krėvės—Subartonis. Jos poetiška siela ilgisi gamtos reiškinių, dangaus, žydrumos, plynų laukų, gėlėtų pievų. Ir ji tapo "Ginučių vandenys," "Kai vieversiai groja," "Kirdeikių duona," "Rudeniškos nuotaikos." Dailininkė, augusi gražios gamtos prieglobsty, ir dabar mėgsta čia susikaupus pamąstyti ir apibendrinti pojučius temose "Žaros," "Šerkšna," "Dienos be saulės," "Mėlyna troba," "Klevai."

Paskutinis dešimtmetis dailininkei itin kūrybingas ir įdomus naujais ieškojimais ir atradimais. Ji pradėjo turtinti savo palitrą ir iš jos gauti drobėse net atvirų spalvų ryškius, gyvus, kontrastus, sąskambius, pastatė sau problemą koloristo, meninės formos, stiliaus ir idėjinio turinio pilnumo.

Rezultate ko sukūrė du gražius ciklus. Pirmas—iš keturių dalių "Medžiai" — tai tapybinė poema su giliai dramatine mintimis, su asmeninių vidinių išgyvenimu, maištinga įtampa ("Nusakinti medžiai") ir kartu su švelnaus lyriško grožio netikėtumu (Kaštanas).

Įdomus tapybiška problema triptikas "Motinos nenugalėtos." Skamba dramatiškai senojo Vilniaus architektūros fone ir baigiasi pergalinga "Brėkšta."

Dailininkė susikaupusi, santūri, nesiblaškanti, tik tapytoja ir visą save aukoja tik tam, ką myli.

-:- -:- -:-

Lietuvos Valstybinis Dailės muziejus lyg atsiskaitė prieš visuomenę už savo vieno periodo meninę veiklč. Parodos uždarytos ir žiūrovai laukia. Ir galima juos pradžiuginti, jog mūsų gražieji parodų namai greit padovanos jiems įdomią, nelauktą šventę — būsimąją Vilniaus tapybos bienalę, kurioje dalyvaus ir Latvijos bei Estijos tapytojai.

Boleslovas Motuza
Lietuvos TSR Nusipelnęs Meno veikėjas

1969-IV-14

KLESTI NEMUNO KRAŠTAS

Nauja knyga apie Lietuvą

Parašė "Laisvės" redaktorius

Antanas Bimba

1966 metais Antanas Bimba aplankė Tarybų Lietuvą. Jis ten išbuvo 5 mėnesius. Aplankė mokslines įstaigas, daugelį fabrikų ir stambių kolektyvių ūkių. Tą viską savo akimis matydamas, surinko daug svarbių faktų iš Tarybinės Lietuvos mokslo, pramonės, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo socialistinėje tvarkoje ir parašė svarbią knygą 287 puslapių. Knyga yra iliustruota įspūdingomis fotonuotraukomis, daug mokslinių, istorinių ir valdžios įstaigų pastatų paveikslų; parkų, miškų rekreacijos vietovių paveikslų. Įsigiję šią knygą turėsi visos Lietuvos vaizdą savo namuose.

Knygos turinys yra sekamas:

Pratarmė
1. Pramonė ir jos pasiekimai
2. Statybos laimėjimai
3. Susisiekimas ir jo priemonės
4. Žemės Ūkio kolektyvizacija, problemos laimėjimas
5. Švietimas
6. Aukštasis mokslas
7. Lietuvos Mokslų Akademija
8. Liaudies sveikata ir gerovė
9. Kai kuriuose kultūros baruose
10. Apie Lietuvos rašytojus
11. Apie Lietuvos moterį šiandien
12. Paminklų apsauga—Kraštotyra
13. Žvilgsnis į kai kuriuos miestus
14. Lietuvos visuomeninė ir valstybinė santvarka
15. Tarp lygių lygi ir laisva

Iš turinio matote, kaip svarbu yra perskaityti knygą ir žinoti visus tuos dalykus, kurie turinyje sužymėti.

Knygos kaina $2.50

Gaunama "Laisvės" knygyne
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

NAUJA KNYGA

"Mano Dešimtmečiai Amerikoje"

Parašė J. GASIŪNAS

Pirmame skyriuje: Gimtinėje mieloje pergyvenimai. Kelionė Amerikon. Naujoje šalyje įsikūrimo vargai. Pirmasis ir antrasis pasaulinis karas. Pažangusis judėjimas ir pažangioji spauda.

Antrajame skyriuje: Amerikos darbininkų organizacijos. Amerikos šviesuoliai, nukentėję kovose už teisę organizuotis, prieš rasinę diskriminaciją ir prieš karą Vietname ir tt.

Trečiajame skyriuje: Kelionės Argentinoje, Kanadoje, Tarybų Lietuvoje.

Knyga susideda iš trijų skyrių.
Knyga gražiai iliustruota. Keli desėtkai nuotraukų
272 puslapių knyga kietais apdarais, galite įsigyti už $1.50

NAUDINGA VISIEMS PASISKAITYTI.
Užsakymus siųskite:

LAISVĖ
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

HELP WANTED--MALE-FEMALE

TECHNICIANS

Appliance and Television

Due to our expansion of General Electric and Hotpoint appliance factory service to Dauphin, York and Cumberland counties. We have openings for experienced technicians.

Excellent working conditions, wages, benefits and family security program.

For appointment call 717-564-7430.

GENERAL ELECTRIC COMPANY
2259 Woodlawn St., Harrisburg, Pa.
An Equal Opportunity Employer.
(28-35)

DRAFTSMEN

Excellent opportunities. Immediately available for individual capable of creative thinking and design work. Some mechanical eletronical aptitude. Minimum of 2 yrs. experience. Apply in person or call Mrs. Williard.

FILM CORP. OF AMERICA
19th & Allegheny Ave., Phila., Pa.
BA 5-7647. (30-33)

RECEIVING CLERK ASST.

ASSEMBLERS

We are looking for ambitious individuals who are seeking advancement and responsibilities in a rapidly growing division of a major company.

Plan your future wits—

FMC CORP.
115 West Ave., Jenkintown, Pa.
224-1200
An equal opportunity employer.
(30-39

MULTILITH OPERATOR. Energetic young man for full time job to train on light machines in modern business office of national campany. Good salary plus complete benefits. Office convenient to "E" and "44" buses. For an interview call: TE 9-6600, ext. 261. LIBERTY MUTUAL INSURANCE CO. 15 Esso Road, Bala Cynwyd, Pa. An equal opportunity employer.
(30-32)

BURGER CHEF. 2nd St. Pike Southampton, Pa. Full and part time available. **16 men needed.**
Call— PI 2-9660 for appointment.
(30-34)

WE HAVE SEVERAL interesting full time positions for high school graduates, typing speeds of 40 wpm required. Ideal working conditions in suburban office building. Excellent benefits program. 5 day week. Conveniet to "E" and "44" buses. For interview call TE 9-6600 ext. 261. LIBERTY MUTUAL INSURANCE CO., 15 Esso Road, Bala Cynwyd, Pa. (30-32)

KNITTERS-LEARNERS — Guaranteed year round work. No layoffs, all benefits. EXPERIENCED KNITTERS, earn extra money, join our Saturday and Sunday work force.
WALGO KNITTING MILLS
206 E. Hamilton St., Allentown, Pa.
435-9091 (30-36

HELP WANTED--MALE-FEMALE

PARTS MANAGER

Must have equipment experience.
Salary open.
Usual Company benefits.
Contact H. B. Groff
GROFF TRACTOR & EQUIPMENT, INC.
Rte. 11, Carlisle Pike
PHONE 717-766-7671
(30-33)

OPERATORS

Single and double needle operators for lightweight rainwear. Positively no layoffs. Paid holidays, vacations and other benefits. If you have sewing experience and want to earn top money, stop and see Mrs. Kelly.
INDUSTRIAL PRODUCTS,
2201 W. Glenwood. (25-35)

FACTORY WORK

Packers for Automotive Parts
NE vic. near Sears
Good working conditions.
GOOD SALARY.
Call PI 4-5252.
8—4:30
(27-32)

Wanted Experienced

WEAVERS

W-3 Shaft Looms.
Day shift. Good pay.
All Fringe Benefits.
Call for appointment
CANTEBURY FABRICS
MT. HOLLY, N. J.
609-267-2134
(27-33

BRAKE OPERATORS
SET-UP MEN
WELDERS
GRINDERS

Steady 53 hour week. Liberal fringe benefits.
BABINEC SHEET METAL
774 Martin St., Rahway, N. J.
388-6600
(26-32)

Attention!
HELP WANTED

No previous experience requested on the job training. 40 hr. week. Rotating shift. Outstanding wages and benefits package, including Blue Cross, Blue Shield, sick pay, life insurance. Vacations, pension plan, etc. Apply at:
E. I. DUPONT DE NEMOURS & CO.
256 Vanderpool St., Newark, N. J. 07114. Call 201-243-2141.
An Equal Opportunity Employer.
(28-33)

COOKS

Open hearth cooks. Full time or part time. Excellent working conditions. Good salary. Opportunity. Exp. not nec. Apply in person.
GEORGE WASHINGTON MTR LODGE, Rt. No. 1, Trevose, Pa.
(28-32)

WELDERS

Experienced Electric Arc
Steady work. Excellent pay and full benefits
JOHN WOOD CO.
100 Washington St.
Conshohocken, Pa.
828-0800
(30-33)

RECEIVING
CLERK ASST.
ASSEMBLERS

We are looking for ambitious individuals who are seeking advancement and responsibilities in a rapidly growing division of a major company. Plan your future with—
FMC CORP.
115 West Ave
Jenkintown, Pa.
224-1200
An Equal Opportunity Employer
(30-32)

MECHANIC. Used car mechanic wanted for minor tune ups. Capable of replacing exhaust systems and brakes. Excellent salary, hospitalization, paid vacation, excellent working conditions. New facilities. Contact L. D. Mitchell, General Mgr. MOTOR SPORT, 510 West Chester Pike, Havertown, Pa. HI 9-2400.
(30-32)

STEEL WORKERS

Leveling Line Operators

Crane Operators-Shear Operators and Truck Loaders. Immediate positions available. Call OR 6-4206 for appointment. (30-34)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

NOTICE TO READERS AND ADVERTISERS

The Equal Employment Opportunity Commission has issued a guideline that the placement of help wanted advertisements under "Male" or "Female" classified headings indicates preference or discrimination on sex and violates the Civil Act of 1964, unless sex is a bona fide occupation qualification for the job. The effective date of this guideline is uncertain because of a pending court case.

The New York City Commission on Human Rights has adopted the same policy in interpreting the human rights provisions of the City Administrative Code. The City interpretation is now in effect.

So that employers and employment agencies may comply with this policy, The "Laisve" will continue to make available its "Help Wanted—Male-Female" classification. The "Laisve" will also continue its "Help Wanted—Male" and "Help Wanted — Female" classifications for advertsements excepted from the Civil Rights Act of 1964 and from the comparable laws of New York State and New York City.

For information about this policy, call or write the City Commission on Human Rights, at 80 Lafayette Street, New York, N. Y. 10013. Tel. (212) 566-5050.

MAINTENANCE MECHANIC

Must have pipe fitter experience, also experience in general production machine maintenance and repair. Machine shop background desirable, steady employment.

Pleasant working conditions, good starting rate and fringe benefits. Interviews 9 .a m. to 4 p. m. or by appointment. Phone 201-846-2400. ext. 254.
HENRY HEIDE INC.
14 Terminal Road
New Brunswick, N. J.
(Industrial Park)
Equal Opportunity Employer
(27-38)

TRAINEES WANTED FOR

General Production Work

Need mechanically inclined individual interested in learning new production techniques. Sick leave, vacations, holidays, merit increases.

Call Mr. Kowski, OL 9-8400.
SPECIALTY GLASS PRODUCTS, INC.
143 Terwood Rd., Willow Grove, Pa
(23-32)

COOK

Short order. Experienced. Apply:
deVILLE DINER
Baltimore Pike, Springfield.
KI 4-3999.
(28-32)

DRAFTSMEN

Mechanical, experienced on pressure vessels and piping for water treatment system. Modern facilities. Excellent fringe benefits. Equal opportunity employer.
COCHRANE DIVISION
CRANE CO.
3rd Ave., King of Prussia.
265-5050
(28-34)

DRAFTSMEN

Electrical detailers, prepare schmatics. Point to point wiring layout. Familiar with basic electrical industrial hardware. Modern facilities. Excellent fringe benefits.

Equal Opportunity Employer.
COCHRANE DIVISION
CRANE CO.
3rd Ave., King of Prussia.
265-5050
(28-34)

SYSTEMS ANALYST

Immediate opportunity for qualified applicant with BS Degree plus 3 to 4 years experience in Systems Analysis and a good working knowledge of manufacturing systems. Good starting salary and excellent working conditions.

For further information please call or write R. D. AYOOB, 666-5000.
CONTROL DATA CORPORATION
Valley Forge Division, Valley Forge Park,
2621 Van Buren Avenue,
Norristown, Pa.
An equal opportunity employer.
(30-32)

Brooklyno kunigų sukilimas

Atrodo, kad Brooklyno vyskupijos 31 kunigas ne juokais stoja i kovą prieš vyskupą ir celibatą. Pereitą sekmadieni visose vyskupijos 228 bažnyčiose buvo skaitomas vyskupo Francis J. Mugavero laiškas, kuriame jis išbara sukilusius kunigus ir reikalauja, kad jie nedrįstų tuoktis ir gyventi kaip pilno proto normalūs vyriai. Jie yra kunigai, jie savo protu neprivalo gyventi ir jie neturi teisės sapnuoti apie moteris!

Bet tą pačia dieną minėti kunigai atlaikė savo susirinkima, kuriame dalyvavo ir pašalinių žmonių, daugiausia moterų. Jie dar karta pareiškė, kad iie turi teisę ženytis, kad celibatas yra nepateisinamas ir t. t. Jie nutarė ieškoti pritarimo savo nusistatymui kituose kunigu ose. Jie mano, kad didelė kunigų dauguma ju nusistatymą užgirs ir prisidės prie kovos už pakeitima katalikų bažnyčios nusistatymo tuo klausimu.

Tuo reikalu įvyksianti kunigu konferencija gegužės 12 dieną. Vadinasi, Brooklyno vyskupijos kunigų sukilimas prieš celibatą auga.

Gaila, kad sukilėlių tarpe nesimato nė vieno lietuvio. Rodosi, prelatas Jonas Balkūnas irgi kada nors veikiausia pagalvoja apie moteris ir galėtų prie sukilėlių prisidėti. Sukilėliams vadovauja kunigas Anthony Equale. Mums daug geriau patiktų, jeigu jiems vadovautų mūsų prelatas Balkūnas. **Nekunigas**

Viešnia iš T. Lietuvos

Antradienį atvyko iš Ramsey, New Jersey, Motiejus Klimas į "Laisvės" pastogę su malonia viešnia Julija Klimaite, jojo sesute. Klimaitė atvyko prieš savaitę pas savo brolį šešiems mėnesiams atostogų.

Julija gyvena Kaune, dirba našlaičių lopšelyje, kur priimami vaikučiai nuo vienerių iki treju metų.

Kada M. Klimas išvyko iš Lietuvos, jo sesutė dar nebuvo gimusi ir jis ją pirmą syki pamatė, kai nuvyko 1959 metais pamatyti Tarybų Lietuvą. 1965 metais jie vėl susitiko Tarybų Sąjungoje ir abu važinėjo plačiai po Tarybų Sąjungą. Buvo nuvykę į Soči ir kitose vietose. Taipgi M. Klimas buvo sustojęs ir T. Lietuvoje tais metais.

Yra ko pamatyti M. Klimui, kada nuvyksta į Lietuvą. Klimų šeima gausi—Tarybų Lietuvoje yra vienas brolis ir septynios seserys.

M. Klimas mano sesutę pavežioti po Ameriką. Gegužės 15 d .ie mano vykti į Miami, Fla.; iš ten vyks į St. Petersburg ir kitus Floridos miestus. Vėliau jie pasuks į vakarų pusę, ir mano vykti net į Kalifornija.

O iki pradės keliauti po Ameriką, M. Klimas prižadėjo atvažiuoti į Aido Choro šurum-burum parengima sekmadienį, ir, žinoma, sykiu su juo atvyks ir Julija Klimaitė.

Prieš atsisveikinant, M. Klimas įteikė "Laisvei" $10 auką. **M—nė**

Iš klubiečių susirinkimo

Balandžio 23 New Yorko lietuvės moterys susirinko "Laisvės" salėn į savo klubo mėnesinį susirinkima.

Klubo pirmininkė I. Mizarienė atidarė susirinkima, o jo vedėja išrinkta O. Cibulsky.

Klubo valdyba pateikė raporta. Finansų sekretorė V. Nevinskienė pranešė, kad Klubo iždas šiuo laiku yra gerame stovyje. Iš iždo paskirta $10 tarptautiniams reikalams.

Gegužės 4 d. Chicagoje įvyks dienraščio "Vilnies" dalininkų suvažiavimas. Klubas sveikina jį su $25.

Lietuvių Namo Bendrovės suvažiavimas įvyks gegužės 17 d. "Laisvės" name. Moterų Klubui atstovaus E. Kasmočienė.

Balandžio 5 d. New Yorke įvyko didžiulė Taikos demonstracija ir masinis mitingas. Apie ją papasakoio joje dalyvavusi O. Cibulsky.

I. Mizarienė papasakojo išpūdžius iš savo viešnagės Floridoje ir Kalifornijoje. Sakė, pailsėti nebuvo laiko, nes visur buvo suruošti priėmimai. Teko kalbėti Literatūros Draugijos reikalais ir bendrai pasauliniais klausimais. Žymėtina, sakė ji, kad kur tik teko dalyvauti, visur mūsų pažangios moterys įsitraukusios į veikimą. Vadovybėje, virtuvėje ir visur kitur — moterys ir moterys. Sveikinu pažangietes! Kurios skaito "Laisvę," visos domisi New Yorko moterų veikla.

Per Ieva Mizarienę į Klubą įsirašė šios moterys: M. Valilionienė, Fort Lauderdale, Fla.; M. Lideikienė, Largo, Fla.; Madeline Miiat, Los Altos, Calif.; Agota Norkus, San Francisco, Calif.; Uršulė Burdienė, San Leandro, Calif.; Viola Sutkus, San Francisco, Calif.; Elena Paukštys (šią įrašė V. Sutkus), San Francisco, Calif.; Dorothy Mačiulienė (įrašė jos sesutė K. Mugianienė), Oakland, Calif.

Per F. Šimkiene (Arlington, N. J.) isirašė M. Barkauskienė, Elizabeth, N. J., ir A. Bunkienė, Linden, N. J.

Visos šios įsirašiusios motervs pasimokėio Klubui po $5 ir tapo amžinomis jo narėmis. Ačiū visoms!

Balandžio 1 d. "Laisvėje" tilpusioje korespondencijoje parašyta, kad M. Riskevičienė įsirašė i Klubą ir pasimokėjo $5. Turiu pridėti, kad ji taipgi tapo amžina Klubo nare. Atsiprašau.

Adelės Rudaitienė paaukojo $2 L. L. D-jos knygų fondui. Ačiū jai.

Susirinkimą pabaigus, Klubas davė vaišes, kurias paruošė valdybos narės iždininkė Anne Yakstis ir finansų sekretorė Valentina Nevinskienė. Ačiū ioms!

V. B—nė

Pietvakarių Tanzanijoje kilo neįprasta epidemija. Pirmiausia juoktis pradėjo 90 vienos mokyklos moksleivių. Šio liguisto juoko sustabdyti neįmanoma. Jis baigiasi mėšlungiškais kūno traukuliais. Nuo tokios ligos Ganoje mirė 29 mokyklinio amžiaus vaikai.

Motina šešiolikos sūnų

Praeitų metų gruodžio mėnesyje "Staten Island Advance" buvo rašyta, kad jau labai seniai, prieš Amerikos atradimą, viena Indijos moteris pagimdė šešiolika sūnų, o septynioliktą gimdydama mirė.

Jos vyras, koks tai kunigaikštis ar kaip jį tada vadino, pastatė jos atminčiai ir motinos pagerbimui palocių ar kokią šventinyčią. Jo pastatymas ir įrengimas užėmė 20 metų. Kiek jis kainavo, kiek žmonių jį statant žuvo, nesako.

Po namu iš abiejų pusių yra du aukšti bokštai, per kuriuos šaukdavo žmones į svietiškas programas ar dvasiškas pamaldas.

Dabar tie bokštai pradėjo gesti, krypti į šonus. Indija, bijodama, kad jie nenenuvirstų, praleido milionus dolerių jų taisymui. nes iie buvo ir yra turistų didžiausias patraukimas. Turistai atvažiavę skubinosi pamatyti ne tuos bokštus, o motinos pagerbimo namą, kaip jis yra puošniai įrengtas, ką tie senoviški piešiniai vaizduoja. Ir Indija 1967 metais uš turizmo laimėjo 60 milijonų dolerių pelno.

Dabar, Velykų savaitės dviejų dienų popiečius praleidau skaitykloj (library), ieškodamas to namo paveikslo, bet neradau. Radau vieną Istanbul, Turkijoje, bet tai bus tik kopija indiško namo.

Paskui perskaičiau "The World Almanac" 1968 metų laidos, bet apie tokią moteri ir pagarsėjusį namą nieko nerašo.

Palikime tuos Indijos vaikus ir pažiūrėkime, kiek seniau moteris galėjo turėti vaikų kitose šalyse.

Pagal Gould ir Pyle, 1953 m. St. Paneras Royal vaistinės apskaičiavimą, tai galėjo skaičius vaikų gimti moteriai nuo 25 iki 69. Po šešiolikto šimtmečio bronziniu moters portretu buvo parašyta, kad ji buvo motina 52 vaikų. Jinai niekad negimdė mažiau triiu. Kaip istorija sako: šešis pagimdė vienu gimdymu.

Aukšto amžiaus moteris buvo užmušta ar už ką nužudyta Lafayette, Ind., 1895 m. gruodžio mėnesvie. Rekordas parodo. kad ji buvo motina 25 vaikų, priskaitant septynias poras dvynuku. Prancūziios viena istaiga sakė. kad 43 metų moteris gimdė 13 kartu trynukus; turėio 39 vaikus. Italiios moteris turėio 52 vaiku. daug iš ju mirė. Ji gimdė trynukus 15 kartu.

Atrodo. kad niekas negali rubežiuoti moteri kieki gali turėti vaiku vienu gimdymu. Viena turėio 22 vaiku i 26 metus. Kita. kuri tuokėsi 16 metu. turėio 39 su tuo pačiu vyru, kurį ji pergyveno.

Iš šitu 32 dukru ir septvniu sūnu visi sulaukė seno amžiaus. Rekorda gali turėti tik škotiška audėja. kuri gavo 62 vaiku nuo vieno vyro. Visi gyveno iki apkrikštijimo. o kokio amžiaus jie buvo krikštijami—nepasako.

Tai tokias žinias mums duoda daktarų aprašymai.

J. N.

Aido Choro garbės nariams

Gerbiamieji! Šiais metais Aido Choras nesiuntinėjo bilietų garbės nariams i koncerta — "Šurum-burum", kuris įvyksta ši sekmadieni. gegužės 4 dieną, "Laisvės" salėje.

Bet visi Aido Choro garbės nariai bilietus gausite prie durų.

Koncerto pradžia 2 val.

Kviečiame iš arti ir toli atsilankyti.

Aido Komitetas

Aido Choras kviečia

Ši sekmadienį, gegužės 4 diena, Aido choras rengia vpatingą popietę su įvairia programa. Aidiečiai atliks gerą meninę programą, bus muzika ir gerų, skanių užkandžių.

Sueikime visi i "Laisvės" sale ir paremkime mūsų Aido chorą. kuris šiais laikais taip svarbus ir taip naudingas mūsų pažangiųjų lietuvių tarpe.

Pradžia 2 val. p.p. Bilietas tik 2 dol. Tad iki pasimatymo Aido choro parengime.

Turime žinių, kad atsilnkys svečių iš Lietuvos.

H. F.

Tarp lietuvių

Marytė Janulevičienė, gyvenanti Maspeth, N. Y., gavo liūdną žinią iš Lietuvos. Mirė jos brolis Kazys Ramanauskas, balandžio 18 d. Jis kiles iš Lazdijų rajono, Alekniškių kaimo. Lietuvoje paliko nuliūdime brolį Petrą, seseris Rožę ir Gabrielę.

Amerikoje liūdi jo sesuo M. Janulevičienė, broliai Vincas (Newington, Conn.) ir Felix Ramanauskai (So. Windsor).

Reiškiu užuojauta M. Janulevičienei ir jos šeimai.

L. K—tė.

"VILNIES" SUVAŽIAVIMUI AUKOS

Jau didžiuma dalis aukų ir pavardės buvo paskelbtos, bet dar po biskį atsiranda auoktojų:

Iz. ir V. Pranaičiai $5.00.

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

Kinija pirmiau nebuvo agresorė. Ją laikė apsupę net kelios imperialistinės valstybės ir savo kolonijas kinų žemėje buvo įsitaisę. Dar ir dabar ne visas žemes ji atsiėmė. Svarbiausia — Taivanas (Formosa), kuriame viešpatauja Čiang Kaišeko klika ir Jungtinėse Tautose atstovaujanti visą Kiniją.

Kinijos Kompartijos pirmininko Mao politika privedė Kiniją prie izoliacijos visame pasaulyje. Pragaištinga politika įnešė nereikalingus ginčius komunistinėje stovykloje, pasitarnavo imperialistams, karo šalininkams.

Tokia politika suteikia palaimą Jungt. Valstijų agresijai Vietname. Jeigu visas komunistinis judėjimas vieningai veiktų, karas Vietname seniai būtų baigtas.

—:—

Nuoširdžiai tenka pasveikinti **Joną ir Anastaziją Kaulinius,** gyvenančius Huntington, N. Y. Jie dovanojo "Laisvei" šešis Namo Bendrovės šėrus.

Už šėrininkų suaukotus Namo Bendrovės šėrus per pastaruosius septynetą metų "Laisvė" jau gavo $12,400. šiuo metu vėl susidarė apie 250 dovanotų šėrų, už kuriuos su laiku galės gauti pinigus.

Ar tai ne puiki "Laisvei" finansinė parama?

—:—

Norisi priminti New Yorko apylinkės "Laisvės" skaitytojams, kad mūsų visų mylimas Aido choras turės savo metinį koncertą šį sekmadienį, gegužės 4, Laisvės salėje.

Dalyvaudami koncerte paremsime mus linksminančius aidiečius.

Sveikinimas

Sveikiname visus "Laisvės" darbuotojus Gegužės Pirmosios proga.

Linkime tolesnio ryžto ir ištvermės Jūsų nelengvoje, bet garbingoje veikloje.

ELTOS žurnalistai

Vilnius

Bronius Grigelionis — mokslų daktaras

V. Kavaliauskas Vilniaus "Tiesoje" rašo:

Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto jungtinėje fizikos, matematikos ir mechanikos fakultetų taryboje buvo sekmingai apginta fizikos - matematikos mokslų daktaro disertacija. Naujas mokslų daktaras — Lietuvos Mokslų akademijos Fizikos ir matematikos instituto mokslinis bendradarbis Bronius Grigelionis. Tai vienas jauniausių mokslų daktarų respublikoje — jam tik trisdešimt treji metai.

Pasvalio choras išvyko užsienin dainuoti

Vilniaus Elta rašo:

Pasvalio rajono kultūros namų choras, vadovaujamas Pasvalio muzikos mokyklos direktoriaus A. Januškos. išvyko į dviejų savaičių turistinę kelionę po Bulgariją ir Rumuniją.

Mirė Algirdas Kazragis

Vilnius. — Mirė pasižymėjęs žurnalistas Algirdas Kazragis, eidamas vos 41 metus.

Tel Avivas.—Izraelio komandos daliniai, persikėlę per Suezo kanalą, užpuolė Egipto jėgas ir padarė nemažai nuostolių.

DABAR RODOMA

"Nuostabu"! — N. Y. Times.
"Puikus, Gilial Jaudinantis"! — N. Y. Post.

ARTKINO PERSTATO
GALINA VISHNEVSKAYA
Valdins DIMITRY SHOSTAKOVICH Gražioj Operoj
— plačiame ekrane — spalvota filma —
"KATERINA IZMAILOVA"
(Ponia Macbeth nuo Mtsensk)
Režisierius Mikhail Shapiro

REGENCY THEATRE
Broadway at 67th St. Phone 724-3700
Pirmadienį—Penktad. 3 rodymai kasdien: Popiet 2:30, Vakare 7:30 ir 9:30
Šeštadieniais ir Sekmadieniais nuo 1 valandos

Lithuanian Graphic

There is a very beautiful book — "Lithuanian graphic 1966-1967." It was published in Vilnius 1968. Introduction is in three languages — Lithuanian, Russian and English, which makes the distribution of this book possible on a wider scale.

It says in the introduction that Lithuanian graphic artists have currently achieved a deserved acknowledgement not only in Lithuania, but also in the entire Soviet Union and abroad. With their roots deep in the tradition of folk art, Lithuanian graphic artists follow the road of daring quest. They broaden the means of artistic expression and strive for more profound ideas and concepts. Their best works convey a manifest feeling if civic responsibility and spontaneous creativity. Their artistic approach is similar to that of poetry, filled with mood and emotions, prone to imagry and relative generalizations.

Many of the graphic artists devote much attention in their work to social themes, historical past and important events in Lithuania.

Reproduced are 111 works by 55 artists. The younger artists participate side by side with their elders — their teachers, It introduces to the public the latest achievements of the Lithuanian graphic artists: shows their most interesting explorations in the arts and the problems that concern them mostly.

Ilse

Užrašykite "Laisvę" savo giminėms, gyvenantiems Lietuvoje. Prenumerata 12 dolerių.

Parengimų Kalendorius

Gegužės 4 d.

Aido Choro konecrtas ir "Šurum-burum" "Laisvės" salėje. Pradžia 2 val. popiet.

Gegužės 17 d. . .

Lietuvių Namo Bendrovės šėrininkų suvažiavimas įvyks savame name. Pradžia 2 val. popiet. Po suvažiavimo dalyvaujantieji šėrininkai bus pavaišinti.

Birželio 8 d.

LLD 185 kuopos pietūs Forest parke. Pradžia 1 val.

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, gegužės 7, "Laisvės" salėje. Kuopos nariai kviečiami dalyvauti. Pradžia 7:30 v. vakare. **Valdyba**

OZONE PARK, N. Y.

LDS 1 kuopos susirinkimas įvyks antradienį, geg. 6 d., Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., 7:30 v. vak. Prašome narius dalyvauti, užsimokėti duokles ir išklausyti valdybos raportus. Kadangi susirinkimai įvyksta kas antra mėnesį, tai šiame susirinkime bus daugiau kas nors pranešti.

Užrašų sekr.

Jau laikas rūpintis piknikų rengimu. Laikas užsisakyti parkus ir iš anksto pasiruošti garsinimus piknikų.

IEŠKOMI

Ieškau Antaninos Jotkaitis, po vyru Budavičienė. Taipgi ieškau Onos ir Luisės Gabryčių. Paskutinė man žinoma jų gyvenvietė yra Harrison, N. J. Esu senas, ir prieš mirtį labai noriu jas matyt. Prašau žinančius apie jas pranešti man, už tai atsiteisiu. Jeigu jos dar gyvos, tai lai pačios rašo man. John Gabrys, 101 Bowery, New York, N. Y. 10002. (26-33)

ST. PETERSBURG, FLA.

Pranas Kavaliauskas

Mirė balandžio 8 d., š. m.

Reiškiame gilią užuojautą jo seserims Agnei Jurevičienei, Margaret Cowl, Helen Kudirkienei ir Lilijai Kavaliauskaitei, taipgi ir kitiems jo giminėms.

Anna Cibulsky,
Brooklyn, N. Y.
A. J. Kauliniai
Huntington, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Antosė Mačiutienė

(Ruzgiūtė)

Mirė gegužės 2, 1967 m.

Jau dveji metai kai mirė mano mylima žmona Antosė, palikdama mane nuliūdime su skaudančia širdimi. Taipgi paliko brolio dukrą Antaniną Neale ir jos šeimą. Ilsėkis, mano brangioji, Cypress Hill kapinėse. Aš tavo kapą lankysiu kol gyvas būsiu.

Juozas Mačiuta
Brooklyn, N. Y.